Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5285 — ՅՈՒՆԻՍ 19/2 ՅՈՒԼԻՍ 1903 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 7 ՐԼՊԻԼ ԱԽԸՐ 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5285

درعلیه‌ده غلطه‌ده «آره‌ولق» غزه‌تسی اداره‌خانه‌سنده‌در

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանցօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԻՆԸ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 դրս
» » » » վեցամսեայ 70 »
» » » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 ֆր.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Յանուցմանց համար պէտք է դիմել ռ. դրդակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Գերման դիւանագիտութիւնը վաճառականի յանձնակատար գործակալներու պէս յուսահատիլ չի գիտեր, կ'ըսէինք, ակէ առաջ մեր մէկ Բաղաքական Տեսութեան մէջ. քանի՛ մերժուի, այնչափ աւելի կը յամառի, եւ իր առաջարկը ընդունել տալ կը ջանայ, մինչեւ որ յաջողի։ Այսպէս մինչեւ որ ամերիկեան նաւաբաժին մը Բիլ չյացելեց, գերման քաղաքագէտները չկրցան հանգստանալ։ Բանի որ, անգամ մը Վիլհէլմ կայսրը հրաւիրած էր զայն, ալ եւս պէտք էր որ օր մը չէ օր մը երեւնար անիկա գերմանական ջուրերուն մէջ, հոգ չէ թէ եղած հրաւէրէն չատ ուշ, ուշ՝ մինչեւ անգամ Մարսիլիոյ նաւանանգիստը երթալէն ու Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահը ողջունելէն ետքը, մինչդեռ անկէ այդպիսի հրաւէր ալ ստացած չէր, եւ լոկ ինքնաբերաբար էր այդ այցելութիւնը։ Բայց խիստ պատշաճ է այս պարագային ըսել. «Լաւ է անգամն քան ոչ երբեք»։

Նաւաբաժին մը եկաւ վերջապէս, գերման կայսրը փութաց այցելել անոր, հոռագրով չնորհաւորութիւն եւ գոհութիւն յայտնեց Ռուզվէլթի Նախագահին եւ անկէ փոխադարձ չնորհակալութեան պատասխան ստացաւ, որով Տեւտոն արժանապատուութիւնը գոհացում գտաւ, եւ աշխարհ տեսաւ թէ կայսերական հրաւէրը գործնական պատասխան մը ընդունեց ի վերջոյ, որուն հաւար՝ իրեն յատուկ քաղաքագիտութեան ճարտարութեամբ՝ Վիլհէլմ կայսրը իր հեռագրին մէջ այնպէս մը հասկցուց Մ. Նանանդաց Նախագահին թէ իր եղբօր՝ Հանրիհ իշխանին Ամերիկա ըրած այցելութեանը փոխադարձութիւն կը համարի, ամերիկեան նաւաբաժին այս հանդիպումն ի Բիլ։

Բայց մոռնալու չէ թէ երկար ատեն գերման քաղաքագէտները ու մամուլը այնպէս կը յայտարարէին թէ նոյն իսկ Օր. Ալֆա Ռուզվէլթն էր որ փոխադարձ այցելութեան պէտք գար Դերմանիա։ Բանի որ ատիկա չիրականացաւ, գէթ 2-3 նաւերէ բաղկացած տորմիղի մը հազար թախանձանքներէ ետքը գերմանական ջուրերը գալն ալ բաւական սեպելու եւ փոխադարձութեան հաւիրը փակուած համարելու էր, ու այդպէս ալ եղաւ. բնական է թէ ասիկա չէր գերման դիւանագիտութեան ուզածը, սակայն այսքանով ալ գոհ ըլլալ ստիպուեցաւ։ Իր գլխաւոր ջանքն էր, ինչպէս ուրիշ անգամ բացատրած ենք, ցուցնել աշխարհի թէ Մ. Նանանդները Եւրոպայի մէջ մանկն աւելի Դերմանիոյ հանդէպ համակրութիւն ու յարգանք կը տածեն, մինչդեռ իրականութիւնը այն է որ եթէ երբեք այդպիսի մասնաւոր զգացում մը ունին ո՛եւ է տէրութեան մը նկատմամբ, անակասած Անգլիան է ան, որուն հրաւէրը անմիջապէս ընդունեցին, Բիլ այցելող նաւաբաժինը Սբիթէտի նաւանանգիստը ղրկելու մասին։ Ըսել է որ ամերիկեան նաւաբաժինը Բիլ երթալէ առաջ, ինքնաբերաբար, նախ Ֆրանսական նաւանանգիստ մը գնաց, ետքն ալ անգլիական նաւանանգիստ մը պիտի երթայ, անմիջապէս Բիլէ մեկնելէն յետոյ։ Ահա թէ ինչ պայմաններու մէջ գործադրուեցաւ գերմանական հրաւէրը։

*** Այս միջոցները արտաքին կարեւոր խնդիր մը չըլլալուն՝ տէրութիւնները մեծ մասամբ իրենց ներքին գործերովը զբաղած են։ Ֆրանսայի մէջ դեռ կրօնական միաբանութեանց խնդիրը վերջ չդտաւ. հրատապ վիճակի մէջ կը շարունակուի տակաւին, ու մինչեւ իսկ Ֆրանսական ռանթին երեսուն սանթիմ մէկէն ինչուու չափ ազդեցութիւն կ'ունենայ։ Եթէ կառավարական կազմակերպութիւնը կատարեալ եւ ամէն կերպով միակ մայրաքաղաքի մը մէջ կեդրոնացած չըլլար, կրօնական այս խնդիրը կրնար մինչեւ իսկ քաղաքային պատերազմի մը պատճառ դառնալ։

Դերմանիոյ մէջ խորհրդարանական ընտրութիւնները մանաւանդ ընկերվարական տարրին յառաջդիմութիւնը եւ ձեռք բերած ընտրական յաջողութիւններն են որ կը զբաղեցնեն հասարակաց ուշադրութիւնը ու կաւավարող դասուն բաւական մտահոգութիւն կը պատճառեն։

Անգլիա կը ծփայ Պ. Զէմպրլէնի յարուցած մաքսապաշտ ծրագրին առաջ բերած թեր ու դէմ վիճաբանութեանց, հակառակութեանց եւ պայքարներուն ալեկոծումներով։ Միւնոյն ատեն կը պատրաստուի ընդունիլ Ֆրանսայի Նախագահին փոխադարձ այցելութիւնը, որուն ամէն կարելի եղած պատիւ ու յարգանք, սէր եւ համակրանք ցուցնել կը փափաքի։

Իտալիա, Հունգարիա, Ցուն աստան նախարարական ծանր տագնապ մը անցուցին, ուսկից հաղիւ ազատեցան, մանաւանդ Հունգարիա մեծ դժուարութիւն կրեց մինչեւ որ յաջողեցաւ նոր նախարարութիւն մը կազմել։ Իտալիոյ դժուարութիւնը այդ ատենի չեղաւ թէպէտ, բայց Ցուն աստանինը աւելի նշանակալից էր, զի իշխանութիւնը բոլորովին մէկ կուսակցութենէ եկաւ եւ միւսին ձեռքը անցաւ, ինչ որ կը նշանակէ թէ երկրին քաղաքականութեան մէջ արմատական փոփոխութիւն մը տեղի ունեցաւ։ Տէլիանիս ու Թէոդոքիս անունները կը յատկանշէին այդ երկու տարբեր կուսակցութիւնները եւ այժմ առաջինն է որ տեղի կուտայ երկրորդին առջեւ։

Ռուսիա միշտ օրուան խնդրոց կարգն ունենալով Մանչուրիոյ գործը, այս միջոցները բաւական խօսքի տուաւ իր վրայ Գիլենէվի դէպքերուն պատճառով, որոնց մասին Մ. Նանանդաց կառավարութիւնը՝ հակառակ ժողովրդեան դիմումներուն՝ չուզեց պաշտօնական դիրքորոշում ընել, նկատելով թէ Ամերիկայի մէջ ալ Լինչի օրէնք կայ։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

Եռաշտուրիւնն ու անձրեւը. — Կրօնական Ժողովին ընթացքը. — Նորընտիր Առաջնորդին յսպաղումը. — Ցաւելուածական նուէր մը։

Բ.

ԲԱՂԵՇ, 3 Յունիս

Տիրող երաշտութիւնը արմտիքի տարապայման սղութիւն մը կը սպառնար, ուրախացնելով ցորենի համբարատէրերն ու կծկելով աղքատին ու միջակ դասակարգին պատկանողներու սիրտը։ Երկնքի ժլատութիւնը սակայն, երկար չտեւեց։ Անոր անկարեկից սիրտը ողջունելու համար՝ հայ եւ իսլամ հասարակութենէ բաղկացած խուռն բազմութիւն մը, իրենց կրօնաւորներու առաջնորդութեամբ՝ աղօթեցին երկիցս։ Այս սրտագին աղօթքներուն իբր հետեւանք գոգցես, յորդահոս անձրեւներ սկսան տեղալ։ Ցորենի հրապարակը զգալի անկում մը կրեց, կօտ մը (2 լիտր 1 օխա կշռող) ցորենը, որ առաջ 4-4½ի կը ծախուէր անձրեւներու յապաղման պատճառաւ, տասնաւոր 5-6-7-7½ի բարձրացաւ ու աճուն բարձրացման մէջ էր, երբ անձրեւները 5-5½ի իջեցուցին՝ ի մեծ վիշտ ցորենատերց եւ ուրախութիւն աղքատներու։

—Որչափ ալ տափակ ու ձանձրացուցիչ ըլլայ թեմական կամ առաջնորդարանական գործերով զբաղիլ, ա՛լ աւելի տաղտկացուցիչ է անոնց վրայ գրելը. այսու հանդերձ՝ տոմսային արժանապատուութիւնը պարտք կը դնէ մեր վրայ, վերհանելու արարքը զոր գործեց վերջերս տեղւոյս կրօնական Ժողովը։ Երկու խօսքով ջանամ պատմել խնդիրը։

Գահանայ մը, իր աշխարհականութեան ատեն վկայ նշանակուած է եղեր պարտապանէ մը՝ պարտատիրոջ տրուած մուրհակին մէջ, բան մը որուն իրազեկ է ինքը։ Հիմա, երբ պարտատէրը իր պահանջը դանձելու համար դիմած է դատարանին, վկան, այսօր քահանայ, կը հրաւիրուի խօսիլ գիտցածը, ձեռքը խիղճին վրայ։ Մարդը խղճմտօրէն կը կատարէ ինչ որ պարտի Աստուծոյ պաշտօնեան։ Այդ՝ երբ դատարանը քահանան թեղիքէ ընելու համար, ըստ սովորութեան Կրօնական Ժողովին կը դիմէ, սա Բաղաքական Ժողովի անդամներէն մէկուն ազդեցութեան տակ, որ անձնական հաշիւ ունի պարտատիրոջ հետ, անվաւեր կը հռչակէ քահանայի մը վկայութիւնը։ Դատարանին առջեւ...։ Ցարգանքի այսքան պակա՛ս տոմսային արժանապատուութեան նկատմամբ։ Աւելորդ չէր ըլլար Պարիարքարանի ուշը դարձնել այս կէտին վրայ։

—Պոլսական թերթերը մեզի հաղորդեցին Գալաթացեան Մ. Վ.ի Պոլիս ժամանումը. լուր մը որ ապշեցուցիչ եղաւ լսողները ու զարմացուց թերթերուն ուշադրութեամբ հետեւողները։ Որչափ յանկարծալուր, այնչափ ապշեցուցիչ եղաւ ստուգիւ լրագրական այս տեղեկութիւնը, ըստ որում լրագիրները իրարու ետեւէ գրեցին. «Եղբիկ Մ. Վ. Գալաթացեան կը պատրաստուի իր պաշտօնատեղին մեկնելու, պատրաստուեցաւ, կը մեկնի, մեկնեցաւ» եւ ահա օր մըն ալ կը գրեն հոս հասաւ։

Իսկ մենք, զարմանալէ աւելի կը ցաւինք այս կամայ թէ ակամայ ուշացումին վրայ։ Վիճակային, առաջնորդարանական, թաղականական եւն. առկախ խնդիրներ Ն. Գերապատուութեան կը սպասեն, վերջնական կարգադրութեան մը յանգելու։ Ըստ մեզ, քիչ մը փութկոտ ըլլալու է, թափուր չթողելու համար Բաղէշի պէս կարեւոր մէկ վիճակին առաջնորդական աթոռը։ Երանի՛ թէ ձեռնհասութեամբ նորընտիր Հայրապետը ուղղէր ու վարէր կարգ մը կենսական գործեր ու բարւոքի վիճակի մէջ դնէր այնքան ատենէ ի վեր յոռի պաշտօնեաներու ձեռքով գէշ տնօրինուած գործերը։ Ու կը մաղթենք որ ան ըլլայ սիրաբոյթ հովիւ մը, լաւապէս խնամելու, հովուելու բաւական ատենէ ի վեր լքեալ հօտը։

— Նախընթաց թղթակցութեամբս Ա. Բեւեռի ընթերցողներուն ներկայացուցած Մր. Հէրիսի գեղեցիկ առաջադրութիւնը առ այժմ ջուր ինկաւ։ Զեմ գիտեր ի՞նչ էր շարժառիթը որ յարգելի այցելուն կէս մը նահանջեց իր խոստումէն, կէս մը կ'ըսեմ, որովհետեւ խոստացած է չանտեսել որքանոյր եւ նպաստ ղրկելու համար ջանքեր չպիտի խնայէ։

Սպասելով իր խոստումի արդիւնքին, առ այժմ ըսենք թէ 5 ոսկի յաւելուածական նուէր մըն ալ ըրած է որքանոցին՝ տեղւոյս բողոք. վարժուհիներու ձեռքով, որով 15 ոսկի նուիրած եղաւ նոյն հաստատութեան։

ՄԵՂՈՒՆ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ՏՂՈՒ ՄԸ ՀՈԴԵԿԱՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐԸ

(Շար. երկուշաբթիի թիւէն)

Դիտակցական սրսրքը մարմին առած մտապատկեր մըն է ու տղոց մէն մի գործ պիտի ունենայ յառաջընթաց մտապատկերը։ Տղոց ընթացքը իրենց գործերուն մէջ, չափահասներու ընթացքէն անով կը տարբերի որ, մտապատկերներու, մանաւանդ բարոյական մտապատկերներու աղքատութեան պատճառաւ, որոշ ու հիմնաւոր պատճառներու արդիւնք չեն. մտածողութեան պակասը որոշ չափով մը ակներեւ է անոնց մէջ։ Այսու հանդերձ ուշադրութեան առնելու է տարիքի տարբերութիւնը։

Տղոց հոգեկան զարգացումը զուգընթաց է, անոր նիւթական արմատին՝ ուղեղի զարգացման։ Ինչպէս որ նիւթականին մէջ նորածին մանկան ուղեղը կատարեալ կազմաւորութիւն մը առած չէ, այլ նախնական զանգուած մը կը ներկայացնէ, որով տակաւ կը բիւրեղանան ուղեղային հիւսուածքի լաւագոյն տարրերը, նոյնպէս հոգւոյն անկատար հակումները անակաւ կը զարգանան, մինչեւ որ հասնին մարդկային լիաւորութեան կատարը։ Կեանքի երկրորդ տարուան վերջը տղոց մտապատկերներու պաշարը այնքան հարուստ է, որ այլ եւս կը սկսին կազմուիլ տարրական գաղափարներ, ծայր կու տան մտածողութիւն ու դատողութիւն։ Վեցերորդ տարուան վերջը, երբ դպրոց յաճախելը ստիպողական հարկ մը կը դառնայ, գաղափարներն այնքան հարստացած են, որ այլ եւս կը գործէ որոշ պատճառներու յեւնան։ Տղոց վարքը յատկանշող արարքները, մանաւանդ երբ ընտանեկան պայմանները նպաստաւոր են այդ բանին, այնքան համաձայն են պարտականութեան, այնքան օրինաւոր ու բանական են, որ կարելի է զանոնք մտացի դատողութեան ու պարտքի հասուն զգացման վերագրել։ Ասոնք ընտիր նկարագրի մը նորարոյթ հնձիլներն են. վարժութիւնը զայն կը պակէ։ Դաստիարակութեան մէջ վարժութիւնը ամէն ինչ է։ Այսպէս ուրեմն տղու մը գործերը այն ատեն միայն ազնիւ հոգիի մը արդիւնքը կը նկատուին, երբ անոնք հաճախ են իր հասակի մտապատկերներու աշխարհին։

Մանկանց առողջ բարքի լաւագոյն նշանները կը յայտնուին խաղի մէջ, ուր անիկա իր ամբողջ ներքին աշխարհը երեւան կը բերէ, զերծ օտար կաշկանդումներէ եւ քմայքէ։ Հոն երեւակայութիւնն է որ կը տիրէ եւ մէն մի ընթացք կատարեալ մաշմնացումն է իր մտապատկերներուն։ Այս պատճառաւ տղոց խաղերուն ու անոնց խաղալիկներու մասին մեծ ուշադրութիւն կ'ուզէ։ Մանը մանկան ուժերուն համապատասխան է ու խաղալիկը պարզ եւ ստեղծագործող հակումին նպաստող պայմաններ պիտի պարունակէ։ Խաղալիկներ կան որոնք տղուն երեւակայութեան թռիչը կը կասեցնեն, քիչ բան կը թողուն ստեղծելու։ Այս կարգին կը վերաբերին տղոց համար պատրաստուած մեքենական արտադրութիւններ, որոնք ձանձրոյթ կը պատճառեն. տղան երբեք չի մտերմանար անոնց։ Երեւակայութեամբ օժտուած աղջկան մը համար նախադաս է ամենասեղն գուլպաներիկը, թող ըլլայ ան հասարակ փայտի կտոր մը՝ մէկ ծայրը հաստ ու գունդ, քան նուրբ արուեստի արդիւնքն եղող չքնդ պուպրիկը, որ կրնայ մինչեւ իսկ «մայրիկ», «հայրիկ» «գիշեր բարի» թոթովել։ Մանկանց երեւակայութեան աւելի յարուցիչ կուտան Ֆրէօպէլի Դ., Դ., Ս., Զ. Նուէրները. որով տղան կրնայ չմնել ամէն ինչ քան լաւ կարատուած ձեւերու տուած, որով տղան կրնայ չմնել միայն մէկ պատկեր ըլլայ անիկա ճարտարապետական գեղեցիկ ոճի մը մանրանկարը։ Բակը թափուած աւազի կոյտը տղոց համար ճշմարիտ ըլլար մըն է, որուն վրայ կրնան աշխատիլ ժամերով առանց ձանձրոյթի եւ պարտաւորութեան։ Երեւակայութեամբ ստեղծուած խաղերը, աղբիւրներն են ճշմարիտ եւ անխառն ուրախութեանց, որոնք կրնան յուզել մարդկային հոգին, սակայն ատոնք ուրախութիւններ են, որոնք կը սնուցուին միայն մանկութեան մէջ, ուր ազատ կ'ելլէ երեւակայութիւնը։ Այս տեղ տրդան արուեստագէտ կը ներկայանայ, ու հոս է գաղտնիքը թէ ինչո՞ւ կատարեալ արուեստագէտները մանկական զիծ մը ունին իրենց բնաւորութեան մէջ։ Երեքէն մինչեւ 7 տարեկան հասակը՝ մանուկ ամբողջ երեւակայութիւն է. զայն կը հետաքրքրեն միայն երեւակայական խաղերը։ Անոնք մանկան բնութիւնէն կը բղխին եւ կարծես իրեն մէկ մասը կը կազմեն։ Զխաղցող տղան հիւանդ է ֆիզիքապէս եւ մասաւորապէս, հիւանդ է բառին բժշկական իմաստովը, կամ կատարեալ հրէշ մըն է։ Ահա թէ ինչո՛ւ ուրախութեամբ կ'ողջունենք մանկան վրայ երեւցող խաղի փափաքը, իբր նշան հոգեկան առողջութեան։

Խօսակցութիւնը նմանապէս մարմին կուտայ մտապատկերներուն. ասիկա խիստ կարեւոր է, որովհետեւ ո՛չ միայն երեւան կը բերէ գաղափարները, այլ նոյն իսկ կը ստեղծէ զանոնք։

Հոգին խօսքի չնորհիւ կը հարստանայ կամ գոնէ աւելի ճարտար ու արագ յարաբերութիւն մը կը հաստատէ իր մէջ մթերեալ գանձերուն հետ։ Այս տեղ երեւոյթը նոյնն է ինչ որ գրութեան մէջ։ Նշանաւոր դիտուն մը մէկը անգամ մը ըսած է. «Երբ նիւթ մը հիմնաւոր կերպով ուսումնասիրել ուզեմ, անոր վրայ շարադրութիւն մը կը գրեմ»։

Այս պատճառաւ դաստիարակութեան գործին մէջ ուշադրութիւն պիտի դարձնենք, որ տղան որոշ մէկին բացատրէ իր ուզածը, որովհետեւ այդ ճարտով միայն կրնայ վարժուիլ մտածումները խօսքով արտայայտելու։

Կ. Վ. ՊԱՂԱՊԱՆ

(Մնացեալը յաջորդով)

ՍԱՄՈՒԷԼ ՍՄԱՅԼՍ

ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ՆԿԱՐԱԳՐԻՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Է.

(Շար. եւ վերջ)

Մտածութեան ու գործողութեան պատկերացուցած նկարագիրն անմահ բնոյթ մը ունի։ Մեծ խորհողի մը գաղափարը դարերով սեւեռուն կը մնայ մարդոց մտքերուն մէջ, մինչեւ որ հուսկ ուրեմն մարմնանայ անոնց կեանքին ու սովորութիւններուն մէջ։ Այդ գաղափարը սերունդներուն լսելի կ'ըլլայ իբր անդրշիրիմեան ձայն մը, ու անոր ներգործութիւնը կը տեւէ հազարաւոր տարիներ։ Այսպէս, Մովսէս, Դաւիթ ու Սողոմոն, Պղատոն, Սոկրատ ու Քսենոփոն, Սենեկա, Կիկերոն, Եպիկտետ, իրենց գերեզմաններուն խորերէն կը թուին դեռ կենսակիր ու խօսակցիլ մեզի հետ։ Կը գրաւեն մեր ուշադրութիւնը ու կ'ազդեն մեր նկարագիրներուն վրայ, թէպէտ իրենց մտածումները մեզ հաղորդած ըլլան այնպիսի լեզուներով՝ զորս իրենք ո՛չ երբեք խօսած են, ո՛չ ալ երբեք գիտցած։ Թէոտոր Բարքերը ըսած է թէ Սոկրատի պէս մարդ մը աւելի օգտակար է երկրի մը քան թէ չատ նահանգներ, զոր օրինակ, Հարաւային Բրազիլիա, որովհետեւ եթէ այս նահանգներն այսօր անհետանային աշխարհէս, մատուցած չպիտի ըլլային, այնչափ ծառայութիւն՝ որչափ Սոկրատ (*)։

Մեծ վաստակաւորներն ու մեծ խորհրդոներն են պատմութեան բուն հեղինակները, պատմութեան՝ որ ուրիշ բան չէ բայց եթէ նկարագրի տէր մարդոցմէ, մեծանուն զօրավարներէ, թագաւորներէ, եկեղեցականներէ, պետական անձերէ ու ցեղասէրներէ ներգործուած մարդկութեան յարուցանումները, մարդկային ճշմարիտ ազնուացումներ, Բարլայլ ճոխապէս ապացուցած է թէ տիեզերական պատմութիւնն իսկապէս միայն մեծ մարդոց պատմութիւնն է։ Ստուգիւ անոնք կը յայտանիչեն ու կ'որոշեն ցեղի մը կեանքին զանազան դարաշրջանները։

Ազդեցութիւն ու հակազդեցութիւն յառաջ կը բերեն։ Թէեւ անոնց ոգին՝ որոշ չափով մը՝ իրենց դարուն ոգին է, սակայն անոնք մեծ բաժին մը ունին հանրային ոգին ստեղծելու գործին մէջ։ Անոնց անհատական գործողութիւնը կը նոյնանայ պաճուճուն ու արդիւնքին հետ։ Անոնք ունին վեհ մտածումներ՝ զորս կը ծաւալեն։ Երբոյն ըսած է թէ մէն մի պատմական երեւոյթ կրնայ համարուիլ ոեւէ մեծ մարդու երկարաձիգ ստուերը. այսպէս, մաքրակրօնութիւնը Կալուինի ստուերն է, ժլատութիւնը՝ Իգնատիոս Լոյոլայի, քուէքերութիւնը՝ Ֆոքսի, մեթոտականութիւնը՝ Ուէսլէի, գերեվարութեան ջնջումը՝ Ֆլարքսընի։

Մեծատաղանդ մարդիկ իրենց ոգիին դրոշմը կը տպաւորեն իրենց դարուն ու իրենց տոհմին վրայ։ Այսպէս ըրաւ Լուտեր նոր Դերմանիոյ, ու Նոքս՝ Սկովտիոյ համար։ Դերազանցօրէն, Տանթէ եղաւ նոր Իտալիոյ տիպարը։ Սը ար դարբեր, ցորչափ տեւեց Իտալիոյ Նուազումը, այդ բանաստեղծին հրատապ խօսքերն իբր լոյս կամ նշանախարոյկ ծառայեցին բոլոր անկոչ Իտալացիներուն համար։ Տանթէ եղաւ միշտ իտալացի բանաստեղծներուն ամենէն աւելի ժողովրդականը, ամենէն աւելի սիրուածն ու ամենէն աւելի կարդացածը։ Անոր մահուան օրէն (14 մայիս 1321) սկսեալ, բոլոր այն Իտալացիները՝ որոնք սակաւ ինչ ուսում ունէին, գոց սովրեցան անոր լաւագոյն հատուածները, ու ասոնց պարունակած զգացումները ներգործեցին անոնց կեանքին ու ազդեցին երկրին պատմութեան վրայ։ «Իտալացիները, կը գրէր Լորտ Պայրընն 1821ին, Տանթէի լեզուով կը գրեն, Տանթէի մտքով կը խորհին ու մինչեւ ա՛յն ատենն կ'երդեն անոր մասին՝ որ ծիծաղաշարժ բան մը պիտի ըլլար, եթէ ան չարժանաւոր այնչափ հիացումի. (Լորտ Պայրընի վարքը, Մուր, երես 48)։

Զանազան բարեմասնութիւններով օժտուած խումբ մը մարդիկ որոնք իրարու յա՛ջորդեցին բազմադարեան շրջանի մը մէջ, Ալֆրէտ Թագաւորէն սկսեալ մինչեւ Ալպերт իշխանը, միեւնոյն կերպով նպաստեցին այլազան կաղապարներու մէջ ձուլելու անգլիական նկարագիրը։ Ասոնց շարքին մէջ, ամենէն ազդեցիկներն եղան անտարակոյս Եղիսաբէթի ու Գրոմուէլի դարուն եւ միջանկեալ շրջաններուն մարդիկը, որոնցմէ յիշատակելի են Շէյքսպիր, Բաէկն, Գրէկ, Սիտնէյ, Պաքոն, Միլտոն, Հերպերթի, Հէմփտըն, Բիմ, Էլիոթ, Վէյն Գրոմուէլ եւ ուրիշ շատեր։ Ո՞ւնէր իրենք զիրենք նշանաւոր կը հանդիսացնէին իրենց զօրեղ կամքով իսկ ոմանք իրենց ազնիւ ու մաքուր նկարագրով։ Այս մարդոց կեանքերն Անգլիացիներուն հանրային սեպհականութեան մասը կը կազմեն. ասոնց մտածումներն ու գործերն անցեալ ժամանակներէն մնացած ամենաթանկագին ժառանգութիւն մը կը համարուին։

Այսպէս, Ուաշինկթընի իրմէ յետոյ թռղուց, իր երկրին իբր ամենամեծ գանձերէն մէկը, անարատ կեանքի մը, վեհ, մաքուր ու պարկեշտ նկարագիրի մը օրինակը, որ կրնայ իբր տիպար ծառայել բոլոր ապագայ սերունդներուն։ Եւ Ուաշինկթընի, ինչպէս նաեւ ուրիշ շատերու մեծութիւնը կը կայանար ո՛չ այնչափ իմացականութեան, ճարտարութեան ու հանճարի մէջ, որչափ՝ պատուակրութեան, անարատութեան, ուղղամտութեան, խիստ ու անայթաք պարտականութեան, մէկ խօսքով, իր նկարագրին ճշմարիտ ազնուութեան մէջ։

(*) Երասմս մինչեւ ա՛յն ատենան կը մեծարէր Սոկրատի նկարագիրը, որ կ'ըսէր թէ, անոր կենսագրութիւնն ու վարդապետութիւնները ուսումնասիրած ժամանակ, փորձուած էր անոր արձանիկը գետեղել տօնացոյցին վրայ ու գրել. Sancti Socrates, ora pro nobis! [ԱՍ՚վՍուրբ Սոկրատ, աղօթէ՛ մեզի համար։»

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՈՐԹՕՆԸ (92)

ԹՕՐԹ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ԱԼՔՈԼԱՎԱՃԱՌԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Ժ

Ցաջորդ իրիկունը, ճաշի ատեն, Կուրնըվիլ հասաւ Վէրնիէ, որ հեռաձայնով կանչուած էր։ Էմմըլին Բարիզ մնացած էր։ Բոլոր այդ կնոջուութիւնները կը տաղտկացնէին Էմմըլինը, որ նոդկանք կը զգար ընտանեկան միջադէպերէ։ Վէրնիէ ընտանիքին մէջ կռիւը դադրեցնելու համար չէր որ ոգելից ըմպելիի վաճառականին հետ ամուսնացած էր։ Կ'ուզէր կեանքը վայելել, չատ դրամ ծախսել ու ընկերութեան մէջ յաճախել։ Քրիսթիանի նորանշան արարքները անտարբերութեամբ կ'ընդունէր, որքան ատեն որ չխանգարէին իր հաճոյքները։ Ուժգնօրէն սաստած էր Վէրնիէն, կառախումբ նստելէ առաջ։

—Հարդ գործը կարգադրելու է ինքներին, առանց մեր միջամտութեան դիմելու իր առանին գործերուն համար։ Անտարակոյս, Քրիսթիան հեղասամբոյր ամուսին մը չէ. անոր հետ ամուսնանալով՝ ծանր պարագ մը ստանձնած է հարդ... բայց ոչ ոք զինքը բռնադատեց։ Իր ազատ կամքով տուաւ որոշումը։ Հետեւաբար իրաւունք չունի օգնութիւն աղաղակելու, երբ ճարահատ է ալ եւս... Աւելի զօրաւոր կը կարծէի զինքը։

—Սիրելիս, լաւ կը դտնեմ ձեզ, երբ ամէն ինչ քննադատելու կ'ելլէք, պատասխանեց Վէրնիէ։

—Անշուշտ, յարեց Էմմըլին ժպտելով։ Այդ մասին բաւական ջանք ի գործ դրած եմ, ձեզի հանդուրժելով հանդերձ։

—Այո՛, շարունակեց ամուսինը աւելի քաղցր ձեւով մը։ Դերակշիռ կին մըն էք։ Բայց կը տարակուսիմ թէ կարենաք գլուխ ելլել Քրիսթիանի հետ...

—Բնաւ չպիտի փորձէի ընել այդ բանը։ Ոգելից ըմպելիներ ծախող մարդու մը հետ ամուսնանալս կը բաւէ արդէն։ Արբեցող մարդու մը հետ ամուսնանա՛լ, երբեք։

—Բայց վերջացած գործ մըն է ալ եւս։ Նորէն ատոր վրայ ծանրանալու հարկ չկայ։ Քրիսթիանի կինն է Ժընըվիւվ։ Դիտէք թէ ինչ կը խորհիմ այդ ազուն վրայ...

—Այո՛, գիտեմ։ Նոյն իսկ չատ խիստ էք անոր նկատմամբ։

—Ա՜հ, իմ ամէնէն ոխերիմ թշնամիս համար չպիտի մաղթէի որ այսպիսի զաւակ մը ունենայ։

—Վերջապէս չէք կրնար մէջտեղէն վերցնել զայն։ Պէտք է հանդուրժել եւ կարելի եղածին չափ ուղղել զայն։ Կուրնըվիլի մէջ հաստատուած էր։ Զի՞ կրնար հանդարտ կենալ հոն։ Ի՞նչ պատահած է հոն, իր կնոջ ու իր միջեւ։ Անշուշտ կինն է որ իրաւունք ունի։ Ի՞նչ ըրած է Քրիսթիան։ Անգործ մէկ ատենին կո՛ւլ տուած է գործարանին ամբողջ ալքոլը։

—Կատակի մի ելլէք։ Ինծի համար չատ դժնդակ բան է։

—Կատակ չեմ ըներ, այլ առանց սեթեւեթի, ընտանի բացատրութիւնով մը կը յայտնեմ այն վախերը զոր կը զգամ Քրիսթիանի ախտակրկնումին համար։ Այդ արդուն պատճառաւ վայրկեան մը հանդարտ չպիտի մնանք...

—Սակայն չեմ կրնար խրճիթի մը մէջ բանտարկել զայն։

—Մե՛ղք։

—Իրաւ որ վայրագ կին մըն է դուք։

—Որովհետեւ գինովութիւնը արհամարհելի է։ Պիտի տեսնէք որ այդ տարաբաղդ ահռելի արարք մը ի գործ պիտի դնէ... կամ մէկը պիտի սպանէ եւ կամ ինքզինքը։

Վէրնիէ յուսահատական չարժում մը ըրաւ ու յարեց.

—Ի՞նչ հանոյք կը զգաք զիս չարչրելով։ Ա՜հ, գիտեմ ձեր բոլոր ըսածները։ Բայց մաքէս կը վանեմ այպահռելի զրաղումները... Անոնք ակամայ կը պաշարեն միտքս։ Ճչզրիտ ձեւ մը մի՛ տար անոնց, աչքերուս առջեւ դնելով ինչ որ ամենէն աւելի վախ կը պատճառէ ինծի։ Ա՜հ, դժբախտ եմ։ Հարստութեան ընձեռած բովանդակ զորութիւնն ունիմ։ Այս աշխարհի մէջ, ուր դրամը կը տիրապետէ, կրնամ ամէն բան ընել, բացի զաւակ աղաչելէ։

Էմմըլին զգածուելով թուեցաւ ամուսնին այս բացայայտ վիշտին։ Սէր եւս չչարուեցնակեց իր ծաղրանքը ու իր արհամարհանքը զինաթափ եղաւ։ Աւելի քաղցրութեամբ խօսեցաւ.

—Այդքան վիշտ զգալէ առաջ, նախ իրազեկ եղէք թէ ի՞նչ անցած դարձած է։ Իրերուն խորը թափանցեցէք, մակերեւութային քննութեամբ մը չբաւականանալով։ Անգամ մըն ալ կը կրկնեմ թէ ի՞նչի հետ է ձեր գործը։ Տեղեկութիւն առածնուդ պէս, հեռաձայն քաշեցէք ինծի։

—Շնորհակալ եմ։ Դուք ալ ինծի չափ կը չահագրգռուիք որ ամէն ինչ կարգադրուի։ Մեր անուան վրայ կը դառնայ խնդիրը։ Դուք ալ կը կրէք այդ անունը։

—Այո՛, այո՛, այդ անունը կը կրեմ։ Գործին ամենէն դեղեցիկ կողմը չէ ատիկա։ Բայց աս այսպէս է։ Օ՛ն բարի ճամբորդութիւն. նկարագիրնիդ ցոյց տուէք։

(Շարունակելի)

Այսպիսի մարդիկ կենսատու հիւթն են այն տոհմին՝ որուն կը վերաբերին։ Անոնք կը բարձրացնեն ու կը պահպանեն, կը զօրացնեն ու կ'աղնուացնեն զայն, ու անոր վրայ կը տարածեն իրենց հրիտակած օրինակին փառքը։ «Մեծ մարդոց անունն ու յիշատակը, կ'ըսէ ճարտար մատենագիր մը, կը կազմեն ժողովուրդին տուայրը։ մայրը (douaire)։ Այրութիւնը, տնանկութիւնը, լքումը, չեն կրնար անկէ խլել այդ նուիրական ժառանգութիւնը...»։

Թարգմ. Ա. Ն. ԹՈՓՕԱՑԵԱՆ
Կարին

Արտաքին Լուրեր

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Նախարարական տագնապը.— Նոր դահլիճը.— Ծրագիրը.— Վէնին պատճառները։

Ինչպէս յայտնի է, Հունգարիոյ նոր նախարարութիւնը կազմեց Բուէն-Հէյտէրվարի կոմսը, որ մինչեւ հիմա Թրանսիլվանիոյ կուսակալ էր եւ բնաւ չմասնակցեցաւ Բէչթայի մէջ կատարուած քաղաքական բուռն պայքարներուն։ Բուէն-Հէյտէրվարի կոմսին ծրագիրը կարելի է մէկ բառով սահմանել.— Նանպէ ամբողջ կէտերու վրայ։ Կոմսը Հունգարիոյ նախարարապետ եղաւ միանգամայն Պ. Ֆրանց Բոսուրթի չնորհիւ, վասն զի վերջնական հաւանութիւն յայտնելէ առաջ, ծայրագոյն ձախակողմը կուսակցապետին կարծիքը առաւ։ Ի՛նչ էր ամբողջ վէճին պատճառը։ Բոսուրթի կուսակիցները կը մերժէին զինուորական թիւին յաւելումը առաջարկող օրինագիծը, ուրիշ բան է եթէ իրենց զիջողութիւններ ըլլային՝ հունգարական բանակին մէջ մաճառ լեզուն մտցնելու։ Այդ պատճառով վիճաբանութիւնները խափանեցին, ելմտացոյցին քննարկուելուն արգելք եղան եւն.։ Նախորդ նախարարապետ Պ. Ֆոն Զէլ ուզեց անոնց յաղթել՝ ընդդիմութեամբ։ բայց սոխալեցաւ հրաժարիլ։ Թիցա կոմսը ուզեց ըշտնութեամբ խօսք հասկցնել ընդդիմադիրներուն. ազատական կուսակցութեան անդամներէն եւ ոչ մէկը հաւանեցաւ դորձակցիլ անոր, ինչ որ ցոյց կուտար թէ ամբողջ մեծամասնութիւնը սրտանց Պ. Բոսուրթի համակիր է եւ թէ իրականին մէջ այդ վերջինը կը ներկայացնէ մաճառ ժողովուրդին կարծիքը։ Բուէն-Հէյտէրվարի կոմսը լուծեց խնդիրը. ո՛չ ողոքիչ եւ ոչ ալ բռնական միջոցներու պիտի դիմէ Թիցա կոմսին պէս։ Զինուորական ծրագիրը պարզապէս ետ պիտի առնէ։ Քանի որ Հունգարիոյ Խորհրդարանին մէջ Պ. Բոսուրթի խօսքը ամէնէն աւելի կարեւորութիւն ունի, պէտք է համակերպիլ անոր կամքին։ Նախարարապետը խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Բոսուրթի հետ. այս վերջինը խոստացաւ քուէարկել առժամեայ ելմտացոյցը եւ զինուորական ծրագիրը, պայմանաւ որ նոր գրուելիք զինուորներուն թիւը աւելցնելու առաջարկութիւնը ետ առնուի։ Թէ՛ Պ. Բոսուրթ եւ թէ իր կուսակիցները բնաւ չեն հրաժարիր իրենց իսկական պահանջումներէն եւ հիմակուան իրենց ընթացքը յետաձգում մըն է միայն։ Երբ յառաջիկայ ուշնան Բուէն-Հէյտէրվարի կոմսը Բէչթայի նոր Խորհրդարանին առաջարկէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ բանակին վրայ 20000 հոգի աւելցնել, Պ. Բոսուրթ ու իր կուսակիցները նորէն երեւան պիտի հանեն իրենց պահանջումները։

ՖՐԱՆՍԱ

Նաւատորմին ելմտացոյցը.— Վարկերը.— Նաւարկելի ճամբաները.— Վիճաբանութիւններ Ծերակոյտին մէջ։

Ֆրանսայի Նաւատորմին 1904ի ելմտացոյցին ծրագիրը բաշխուեցաւ Խորհրդարանին անդամներուն։ Ուղած ամբողջ վարկին գումարն է 312,931,832 ֆր., նախորդ տարիէն մէկուկէս միլիոն պակաս։ Այդ նուազումը, ինչպէս կ'երեւայ զանազան գլուխներու մէջ նշանակուած գումարներէն, բնաւ չի վերաբերիր ծախքերու մեծ առարկաներուն որոնք նաւատորմին զործօն դերը կը կազմեն, ինչպէս են սպառազինութիւնները, նոր շինութիւնները եւ գործողութեանց կեդրոններու աշխատութիւնները։ 1904ի ընդհանուր զինութիւնները մինչեւ հիմա եղածներէն չատ աւելի պիտի ըլլան, վասն զի 39 միլիոն ֆր.էն աւելի գումար մը կը նախատեսի նաւային սպաներու եւ զինուորներու համար, մինչդեռ 1903ին 37½ միլիոն էր։ Ծովային նախարարը հիմա 1903էն երկուքուկէս միլիոն աւելի կը պահանջէ. սակայն կը հետեւի թէ նախարարը ետ կեցած է այդ սպառազինումներու գումարին նուազումէն, որուն դէմ խօսած էին 1903ի ելմտացոյցի յանձնաժողովը եւ տեղեկագրերը։ Նաւային նոր շինութեան ընդհանուր գումարը գրեթէ հաւասար է 1903ի։ արդարեւ թէեւ նաւաբաններու շինութեանց շինուածութիւններու գնումներէն 600,000 ֆր. պակսած է, սակայն անհատական նաւաբաններու մէջ կատարուելիք շինութեանց վարկն ալ 649,000էն քիչ մը աւելի է։ Ուրեմն թէ՛ պետական եւ թէ անհատական նաւաբաններու մէջ 1903էն նման մեծ գործունէութիւն մը պիտի տիրէ 1904էն։ Նաւանգիստներու մեծ շինութիւններուն ա՛ել կարեւորութիւն պ տի տրուի. գործողութեանց կեդրոններու գործիքները եւ պարէնաւորումները 1903էն 1,200,000 ֆր. աւելի պիտի ըլլան։ Արտասովոր շինութեանց գումարին վրայ ալ 354000 ֆր.ի յաւելում մը պիտի ըլլայ։ Ֆրանսայի նաւատորմին զարգացումը, ինչպէս կ'երեւայ ելմտացոյցէն, բնաւ պիտի չկենայ։

—Մերակոյտը նկատողութեան առաւ նաւարկելի ճամբաները ջրանցքները, գետակները եւ ծովային նաւահանգիստները կատարելագործելու օրինագիծը։ Ընդհանուր տեղեկագրեր Պ. Մոնէթիէ, պաշտպանեց այդ օրինագիծը քննող յանձնաժողովին առաջարկութիւնները. Նաւեցոյց տուաւ թէ ելմտական ի՛նչ դրութեամբ կարելի է իրականացնել այդ ծրագիրը։ Տեղեկագրերը կ'ըսէ թէ յանձնաժողովին առաջարկած ծրագիրը 293 միլիոն ֆր.ի ծախքի մը պէտք ։ոյց կուտայ, երեսփ. Ժողովին քուէարկածէն 400 միլիոն պակաս։Այդ ծրագիրն ալ չափազանցուած պիտի ըլլար,եթէ միայն պետական գանձը վճարէ այդ ամբողջ գումարը։Ուստի յանձնաժողովը իր ծրագրին մէջ միայն այն չինութիւնները նշանակած է որոնց ծախքին հաւիրին լիսունը յանձն առած են հատուցանել չանկիցները, ցոյց տալով նաեւ այդ գումարին հատուցման կանոնաւորութիւնը երաշխաւորող միջոցները։ Տեղեկագրերը կը յարէ թէ նոյն պահանջումը արդարացի է, վասն զի ջրանցքները կը գտնուին այն տեսակ տեղեր, ուր վաճառականութիւնը աւելի մեծ է, եւ եթէ իրաւ է որ այդ տեղերու մէջ վաճառականութիւնը երբ զարգանայ, միւս նոյնը կ'ըլլայ նաեւ ամբողջ երկրին մէջ, սա պարագան ալ ստոյգ է թէ ամէնէն առաջ օգտակար կ'ըլլան գետերգներու անմիջական մօտերը բնակողներուն։ Մերակուտական Պ. Տրնոա առաջարկեց յետաձգել այդ ծրագիրը, բայց հանրօգուտ չինութեանց նախարար Պ. Մարիէժուլի պահանջումով այդ առաջարկութիւնը մերժուեցաւ 12ի դէմ 299 ձայնով։ Մերակոյտը յետոյ ընդունեց, նաւարկելի ճամբաներու դասակարգին մէջ, բաւոքմանց բոլոր չինութիւնները եւ մաս մըն ալ նոր չինութիւններ այսինքն զանազան ջրանցքներ։

ՌՈՒՍԻԱ

Պատերազմական նախարարը.— Ցարաբերութիւնները Ճաբոնի հետ —Քիշնեվի վաճառականները.— Ֆինլանտիա.— Կայսեր նոր հրամանները։

Վլատիվոսթոքէն կը հեռագրեն թէ Ռուսիոյ պատերազմական նախարար Բուրոբաթքին զօրավարը քանի մը օր երկարած է Ճարոնի տուած այցելութիւնը։Լսան զի հոն խիստ սիրալիր ընդունելութիւն մը եղած է իրեն։ Նովոյէ Վրեմիա, որ այդ հեռագիրը հրատարակած է, կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ եւ Ճարոնի յարաբերութիւնները գոհացուցիչ ձեւ մը ստանալու երեւոյթը ունին։

—Լրագիրները կը ծանուցանեն թէ ելմտական նախարար Պ. Վիթէ լնդուներ է Քիշնեվի վաճառականներէն պատգամաւորութիւն մը որ քրիստոնեայ մը ու Հրեայէ մը կը բաղկանար, եւ որ զանազան խնդիրներ ներկայացուց։ Պատգամաւորութիւնը մասնաւորաբար խնդրեց նախարարէն չարունակել վարկը այն անձերուն որոնց փոխանակագիրները «բրոթէսթօ» եղած են. Նաեւ յետաձգել փոխանանակագիրներուն պայմանաժամները եւ աւելցնել վարկ տացողներուն թիւը։ Պ. Վիթէ խոստացաւ կարելի եղածը ընել։

—Ռուսիոյ կայսրը ընդունեց 79 Ֆինլանտացիներու ներկայացիր, որոնք 1902ին չէին ներկայացած զինուորական ծառայութիւնը կատարելու։ Նիքոլա Բ. արտօնեց զանոնք կատարել իրենց զինուորական ծառայութիւնը, առանց օրինական պատժին ենթարկուելու։ Կայսրը նաեւ հրամայեց Ֆինլանտիոյ կուսակալէն որ 1902ի զինուորագրութեան չներկայացող միւս Ֆինլանտացիներն ալ պատիժէ զերծ կացուցանէ, երբ դիմում ընեն ու զղջում յայտնեն իրենց ընթացքին համար։

ԱՆԳԼԻԱ

Տնտեսական կացութիւնը.— Հասոյթներու յաւելումը.— Նաւագնացութիւնները.— Արտածումները եւ ներածումները։

Անգլիոյ լրագիրները երկարօրէն կը խօսին տնտեսական գործունէութեան յառաջդիմութեանց վրայ զոր կը պարզեն մայիս ամսուան պաշտօնական վիճակագրութիւնները, եւ որ մասնաւոր կարեւորութիւն մը ունին մաքսապաշտպանութեան պայքարին հետեւանքով։ Երկաթուղիի հասոյթները նախորդ տարուան մայիսէն 502,000 անգլիական ոսկի աւելի եղած են։ Նոյն միջոցին նաւային փոխադրութիւնէն ալ յաւելումներ կրած են։ 1903 մայիսին անգլիական գրօշ կրող եւ Մեծին Բրիտանիոյ նաւահանգիստներ մտնող նաւերուն տարողութիւնն է 2,212,000 թոն։ Անցեալ տարուան մայիսին 2,192,000 էին եւ նախորդ տարին ալ՝ 2,094,000։ 1903ի մայիսին անգլիական նաւահանգիստները մտնող օտար նաւերուն տարողութիւնն է 983,000 թոն. իսկ 1902ի՝ 968,000 եւ 1901ին՝ 941,000։ Փոխադրութեանց այդ յաւելման կը հանդասանանէ արտադրութեանց բարձրացումը։ Արտածումները 22 միլիոն անդրիական ոսկի եղած են։ Ներածութիւններն ալ մէկ միլիոն պակսած են։ Արտածման յաւելման մէջ կան նաեւ անդեղէնները՝ 20,000 ոսկի, նախնական նիւթերը՝ 428,000 եւ բանուած բերքերը՝ մէկ միլիոն։ Այս վերջին յաւելումը որ բաւական կարեւոր է, բրիտանական ձեռարուեստին բոլոր ճիւղերուն կը վերաբերի. բաբի մեքենայի գործարաններէ, եւ բամպակեղէնները որոնցմէ 203,500 ոսկի եւ 8 միլիոն ֆարտ պակաս եղած են։ Ներածութեանց նուազման մէջ կան անդեղէնները՝ 660,000 ոսկի եւ նախնական նիւթերը՝ 690000։ Ամէնէն աւելի նուազած են բամբակի եւ բուրդի ձեռարուեստները։ 1903 մայիսին աշխատութիւն չունեցող գործաւորներուն թիւը պակսած է. նաեւ օրականներն ալ նուազած են։ 1903 մայիսին 127,000 գործաւորներու օրականը չաբաթական 2,200 ոսկի պակսեցաւ. մինչդեռ նոյն տարուան ապրիլին 24,700 գործաւորներու օրականէն 790 ոսկի պակսած էր, սակայն 1902ի մայիսէն ազէկ են. վասն զի անցեալ տարի նոյն ամսուն 259,400 գործաւորներ սոփպուեցան հաւանիլ 9,300 ոսկիի զեղչի մը՝ իրենց չաբաթականներէն։

ՋԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կեղծ ճնուիլիցներ.— Միլիառատէրերու ծախքերը.— Սբնթաց օդանաւ մը.— Նոր մեսաղ մը եւ իր յատկութիւնները.— Ձերմակ հաղարջի նոր տեսակ մը։

Անգլիոյ հսութեանց թանգարանին անտրէնը պապական խոյրի մասին խիստ գտնուեր է հնագէտներուն հետ. ասով հանդերձ Անգլիա դասական պահողը եղած է կեղծ հնութեանց։ 1836ին, Մէյրի սրամտօրէն կը մատնանշէր Անգլիացիներու դիւրահաւատութիւնը։ Քրնսպիքրբնրնիկ կը գրէր այն ատեն.— Հռոմի մէջ կան քանդակագործի գաղտնի աշխատանոցներ, ուր գործաւորներ կը յիշեն արձաններու արմատկէն կոտրած թեւեր, ատուածներու ղլուխներ, սատիրոսներու ոտքեր, իրաններ, որոնք ո՛չ մէկուն պատկանած են։ Հեղուկ մը հնարած են, որ մարմարին վրայ թափուելուն պէս՝ հինգածի գոյն մը կուտայ անոր։ Դիւղերուն մէջ այնպարածներ կան, որոնք իրենց հօտերը կը տանին աւերակներու չչլակայքը եւ օտարականներու կը սպասեն. իրենց կատարած հրաշալի պեղումներուն վրայ կը խօսին անոնց։ Անգլիացիները մանաւանդ կը խաբուին այս հընարքներէն եւ դրամ կու տան հովիներուն, որոնք գիտեն իրենց փորելիք տեղը։ Սկզբան ապարդիւն փորձեր կը կատարեն, բայց չատ քրտինք թափելէ յետոյ, վերջապէս երեւան կը բերեն թանկագին հանքը։ Անգլիա վեց ամսուան չափ հին եղող տեղեկագրեր լեցուած է։ Հին դրամներու հետամտողներն ալ ձեռնունայն չեն ելլեր Հռոմէն, քանի որ առանց պատժուելու վախի դրամ կը կոխեն հոն, կեսարի, Ադրիանոսի, Տիտոսի, Հէլիոկապալի ու բոլոր Ա.տոնինոսներու պատկերով. յետոյ կարգ մը հնարքներով կը հինցնեն դրամները։

—Ամերիկան թերթ մը հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կու տայ միլիոնատէրերու ըրած ծախքերուն վրայ։ Պ. Բարնէկի իր եկամուտները կը յատկացնէ բարեգործական նպատակներու։ Օրինակի համար, անցեալ տարի, 25 միլիոն նուիրեց՝ Ամերիկայի մէջ մատենադարաններ հաստատելու համար, 25 միլիոն՝ գործաւորներու եւ 25 միլիոն՝ իր ակոնտիացի հայրենակիցներուն համար։ Պ. Սբիլէր. Լոնտոնէն, ուրկէ հիւանդանց եւ տղոյ ապաստանարան կը պահէ, ոլորց համար երեք միլիոն կը ծախսէ տարին։ Ամէնէն աւելի զրօսանաւերը չատ ծախք կը պատճառեն հարուստներուն։ Զրօսանաւ ունեցող 18 միլիառատէրեր 80,000,000 կը ծախսեն այդ նպատակաւ, անշարժութեան գտնապարտելով այդքան մեծ գումար մը։ Ուրիշ 12 միլիառատէրեր ալ կան,որոնցմէ իւրաքանչիւրը 2 միլիոն կը ծախսէ տարին, իր ախտներու ծախքին համար։ Պ Բիէրքոնթ Մորկան 1½ միլիոնի նկար կը գնէ ամէն տարի։ Իր ունեցած 200 նկարներուն արժէքը 50 միլիոն կը գնահատուի։ Պ. Պ. Կուլտ ու Տրիքս Կրանթ փորագիր պատկերներ կը հաւաքեն։ Պ. Թէյրպինք նամակագրոյմ կը ժողվէ, իսկ Միս Ֆրէսթ 200,000 ֆրանքի հաղուագիտ կենդանիներ կ'աւելցնէ իր գառագեղին մէջ։ Միլիառատէրերու ծախսած ամբողջ դ ա՛ին քանակը կը հասնի 180,700,000 ֆրանքի։

—Ամէն-Լուի քաղքէն Պ. Ռ.իլեէմ Նոթ իր չինել տուած մէկ չոգենաւին համար գրաւի ելեր է թէ ժամը 60 հանգոյց չնորհցուցիչ արագութեամբ կրնայ ընթանալ։ Առաջին փորձով մը չոգենաւը 45 հանգոյց միայն կրցեր է առնել։ Բայց ձեռք բերուած այս արդիւնքն իսկ մեծ բան է։ Սակայն Պ. Նոթ չի վհատիր բնաւ եւ կը կենսապահէ գործին գումարը, մէկ միլիոն ֆրանքի բարձրացնելով զայն։ Այս չոգենաւը 1000 թոն տարողութիւն ու 4 պտուտակ ունի, երկուքը ետեւէն,իսկ երկուքը երկու քովերէն։ Քարիւղով կը տաքցուի կաթսան եւ չոգենաւի յաւաղմանին մէջ կը դնուին գործիք մը, որ կը հեռացնէ չուրը եւ ճչուած օդի չնորհիւ կը գործէ։ Այս վերջին գործիքին փոփոխութեան չնորհիւ, Պ. Նոթ կը յուսայ 60 հանգոյցի արագութիւն ձեռք բերել։

—Ոսկին քիլոկրամը 3200 ֆրանք կ'արժէ։ Ամենէն մը ի վեր մեսաղ մը երեւան եկած է, որ 3200 անգամ աւելի կ'արժէ ոսկիէն, այսինքն չորս 10 միլիոն ֆրանք մէկ քիլոկրամը։ Այդ մեսաղը բատիում է, որուն հիանալի յատկութեանց վրայ կը խօսին բոլոր գիտական հանդէսները։ Արդարեւ՝ բատիումը լոյս ու ջերմութիւն կ'արձակէ. առանց ինքզինքը պակսելու եւ զինքը չվնասող միջավայրին ջերմութենէն աւելի բարձր բարեռնութիւն մը կը պահէ. սակայն այդ ջերմութիւնը առաջ չի գար ի՛նքնին ներքին շուրջը գտնուող մարմիններուն։ Բատիումի այս եզական յատկութիւնները կը շարադրեն բնագէտներու տեսութիւնները։ Այս մետաղը ուրանէն (ուրանիումի եւ թթուածնի խառնուրդ) կը հանուի։ Տարեկան 22,000 քիլոկրամ ուրան կ'արտահանուի Եսաքիմսթալի հանքերէն։ Այն քիմիագէտը որ կարենայ քսան կրամի չափ բատիում պատրաստել, արդէն իսկ հարստութիւն մը չենած կ'ըլլայ իրեն համար։

—Պ. Պրրքանտ, Սանթա-Իզայէն, հաղարջի նոր տեսակ մը գտած է, բոլորովին ձերմակ, որուն կեղեւին մէջէն կը տեսնուին կուտերը, կատարեալ հաստնութենէ յետոյ։ Այս հաղարջը ձեռք բերած է քանի մը տեսակ հաղարջներու զուգադրութեամբ։ Այս նոր հաղարջին տունկերը աւելի կորովի են։ Հունտով ալ առաջ կու գայ։

ՍԵՐՊԻԱ

Սերպիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Գարիէվիչ խօսակցութեան մը պահուն յայտարարեց թէ առժամեայ նախարարութեան վերահաստատումը արդիւնքն էր Սքուբշինային կողմէ նախապէս տրուած վստահութեան քուէի մը. Նաեւ թէ երբ նոր ընտրութիւնները կատարուին, անչուշտ չհեղ կուսակցութիւնը պիտի նշանակէ նոր դահլիճ։

—Վիէննայէն առնուած լուրերու նայելով Ռումանիոյ թագաւորը հրամայեր ռումանական պատուանշան ունեցողներու ցանկէն ջնջել անունները Սերպիոյ Զ. զօրագունդին սպաներուն։ Ռումանիոյ կառավարութիւնը Սերպիոյ պատերազմական նախարարին պիտի հաղորդէ արքայական զայրոյթին այդ նոր արտայայտութիւնը նոյն զօրագունդին հանդէպ, քանի որ մասնակցած է Պէլկրատի ոճրին։

—Լոնտոնի սերպ դեսպան Պ. Միեռաովիչ ծանոյց Ռիւթէրի Գործակալութեան թէ յարմար դատած է հրաժարիլ իր պաշտօնէն, սակայն գիտակից է Անգլիոյ եւ Սերպիոյ հիմակուան յարաբերութեան դժուարութիւններուն եւ թէ չուզեր պատճառ ըլլալ անոնց աւելի սաստկանալուն։

—Բեդրօ թագաւորին ստացած չնորհաւորական հեռագիրները լաւ ապատորութիւն մը գործեցին Պէլկրատի մէջ։ Կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ քաղաքին մէջ որ իր սովորական երեւոյթը ստացած է։ Թագաւորը եւ նախարարները զբաղած են ամբողջ օրը։

—Պէլկրատէն կը հեռագրեն կիրակի՝ ըստ ան թուականով.— Բեդրօ թագաւորը տակաւին հագիւ հաստատուած նոր պալատան մէջ, երէկ, չարունակեց իր ուսումնասիրութիւնները եւ մանաւանդ կառքով պտոյտները Պէլկրատի մէջ։ Մէկ կամ երկու գլխաւոր փողոցներէն զատ միւսները դեռ չէր տեսած քանսունչինգ տարուան բացակայութենէ մը ետքը։ Ժողովուրդը միշտ խանդավառութեամբ կ'ողջունէ թագաւորը։ Բեդրօ Ա. այցելեց հոն բերդը որ նաեւ ցուցակի մը պէս կ'երկարի Դանուբի ու Սաւի մէջտեղը, եւ որուն ամրոցները գրեթէ աւերակ դարձած են։ Թագաւորը հրապուրուած այդ տեսարանէն, երկար ատեն դիտեց, մօտ այն տեղին, ուր Մրլան կը կենար՝ Սերպիոյ բանակին ընդհանուր հրամանատարութեան պաշտօնին վերջին տարիներուն մէջ։ Բեդրօ Ա. տեսակ թիատրներ որոնք չդիտցակապ էին եւ սպիտակ հագած. ալքէ անցուց այն նկուղները ուր կարգ մը յանցաւորներ, մանաւանդ արմատական կուսակցութենէն, ժամանակին բանտարկուած են, յետոյ խօսեցաւ դատապարտուած զինուորներու հետ որոնց կերակուրէն ճաշակեց։ Քանի մը օրէն Բեդրօ Ա. առաձին ուղեւորութիւն մը պիտի կատարէ Սերպիոյ զանազան մասերուն մէջ. նախ Նիշ պիտի երթայ, Սերպիոյ երկրորդ մայրաքաղաքը։

—Աւսարկ այն հեռագիրը զոր Ռուսիոյ կայսրը ուղղեց Սերպիոյ նոր թագաւորին։

«Ի՛ կողմէս առաջուընէ խիստ համակրական ընդունելութեամբ մը ապահովուած էր Ձեր Վեհափառութեան գահակալութեան ղեկոյցը։ Համոզուած եմ որ Աստուծոյ օգնութեամբը Ձեր Վեհափառութիւնը հաստատուն ձեռքով մը պիտի վարէ իր ժողովուրդին ճակատագիրը՝ արդարդելով բարեկարգութիւնը ու անդորրութիւնը որոնք անհրաժեշտ են անոր ներքին բարգաւաճմանը, նաեւ թէ միշտ բարեկամական յարաբերութիւններ պիտի ունենայ մեզի եւ միւս Պետութեանց հետ։ Կ'ուզեմ Ձեզի Վեհափառութեան յայտնել իմ անկեղծ մաղթանքներս եւ քաղցր է ինծի իբրեւ անդեղի նկատել՝ Ռուսիան Սերպիոյ միացող ազանդական կապերը։» ՆԻԿՈԼԱՍ.

—Աւսարկ Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահին հեռագիրը։

«Ստացայ այն հեռագիրը որով Ձեր Վեհափառութիւնը կը բարեհաճէր ծանուցանել ինծի իր գահակալութիւնը։ Կը ծանուցանէր նաեւ որ օրինական երդումը կատարած եւ ստանձնած է վեհափառական իշխանութիւնը։ Ձեր Վեհափառութիւնը պէտք է վստահ ըլլայ մեր մասնակցութենէն՝ իր անձին նկատմամբ, անկեղծ մաղթանքները՝ իր ստանձնած գործին կատարմանը համար։ Ասկեղծօրէն կը մաղթեմ որ Ձեր թագաւորութիւնը բարեկարգութեան եւ բարգաւաճման նոր թատրական մը բանայ Սերպիոյ համար։»

ԷՄԻԼ ԼՈՒԻՔ

—Օտար երկիրներ գտնուող սերպ դեսպաններու մասին փոփոխութիւններ պիտի ըլլան։

—Բեդրօ Ա. իր աբքունիքին հրամայեցաւ կարգեց ոը Ռազ մարքիզը։ Ֆրանսացի նախկին դեղապետ մը որ հիմա հանգստեան կոչուած է։ Մէյ-Սիրի վարժարանին մէջ անոր դասընկեր էր, եւ ինչպէս ծանուցուեցաւ. 1870ի Ֆրանքեւերման պատերազմին ատեն Բեդրօ Գարտանովիչի կեանքը ազատած է։

—Վոսիճ Զայրուսկի կ'իմանայ թէ Ա.ղեքսանդր թագաւորին թաղումներուն մէջէն գտնուեր է՝ Սերպիոյ եւ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ միջեւ կնքուելիք առեւտրական պայմանագրութեան ծրագիր մը որ Ալեքսանդր թագաւորին ձեռագիրն է։ լուսանցքին վրայ մէկ քանի դիտողութիւններ կան Տրակա թագուհիին կողմէ գրուած։ Այդ պայմանագրութիւնով մեծ առաւելութիւններ տրուած են Աւստրիոյ-Հունգարիոյ։ Այդ կերպով Տրակա թագուհին կը յուսար ընդունուիլ Աւստրիոյ արքունիքին եւ յետոյ միւս արքունիքներուն կողմէ։ Այդ պայմանագրութեան մէկ յօդուածը կը տարադրէր որ Սերպիա յանձն կ'առնէ ուրիշ Պետութեանց հետ զինուորական պայմանագրութիւն մը չկնքել՝ առանց Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կառավարութեան հաւանութեանը։

—Բեդրօ թագաւորին այն զեկոյցին որով իր գահակալութիւնը կը ծանուցանէր, պատասխանեցին Աւստրիոյ-Հունգարիոյ, Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ կայսրերը, Նախագահ Պ. Լուպէ, Իտալիոյ ու Ռումանիոյ թագաւորները եւ Սեւ Լերան ու Պալկարիոյ իշխանները։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Պէլկրատի օսմ. ընդհանուր հիւպատոսութիւնը հիւպատոսութեան փոխուելով, այդ պաշտօնը յանձնուեցաւ Ռուրճէվոյի օսմ. նախկին հիւպատոս Մէհմէտ Սամիպ պէյ։ Զիւրիխի օսմ. հիւպատոս անուանուեցաւ Պրինտզիի օսմ. հիւպատոս Բոյ Շաֆիր էֆ.։

—Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Բարֆիտի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Մէհմէտ Բեամիլ պէյի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ մաքսատան տարրալուծարանին պաշտօնեայ գնդապետ Տոքթ. Հայտար պէյի։Դ. կարգի Մէճիտիէ՝ Պէլկրատի մէջ հրատարակուող Պեոկրատ վրսխա լրագրին տնօրէն ու խմբագիր Պ. Ռոյնէրի։ Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Պէլկրատի քաղաքապետի օգնական Պ. Նէվիրի։

ԵՐԱԽՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՂԵՐՁ.— Նէվրէքորի յոյն օրթոտոքս հասարակութիւնը ուղերձ մը մատոյց յոտս կայս. Դանոյեց, երախտագիտութիւն յայտնելով նոյն գաւառակին մէջ ապատակները նուաճուած եւ անդորրութիւնը վերահաստատուած ըլլալուն համար. Նաեւ Ռումէլիի նահանգ մէջ գործադրուող բարեկարգական միջոցներէն գոհ

սա ուղեւորեցաւ երկու ամսուան արձակուրդով։

ԽՈՉԱՆՈՒՆՆԵՐԸ.— Զեռնհաս պաշտօնատունը տեղեկանալով որ Այսօրի նահանգէն քանի մը տարիէ ի վեր փոած ու գէշ տեսակ խոզկաղինները կը ղրկուին Եւրոպա, ծանոյց ամէն կողմ արգիլել այդ պարագան որ երկրին բերքերուն վարկին կը վնասէ։

ԹԻՒՆԷԼԻ տնօրէն օսմ. հպատակ Պ. Ալպէր, կ'ըսէ Սապահ, Բարիզի մէջ անզուակ մեռնելով, անոր ունեցած շատ մը կալուածները մահիւլ մնացած են, սակայն վախճանեալին ազգականները նոյն կալուածներէն եւ ժառանգութեան իրաւունքներէն օգտուելու նպատակով, կեղծ գրութիւններ պատրաստեր եւ մահիւլ մնացած այդ կալուածներուն «Թէվֆիկ ինթիքալ»ի գործողութեանը ձեռնարկեր են։ Քողաքսպեսութիւնը իմանալով այդ գործը, տեղեկութիւն հաղորդեց Էվգաֆի նախարարութեան որ իսկոյն քննութեան ձեռնարկեց։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ դեսպանը Թարապիա Սըմմըր Բէյ օթէլը փոխադրուեցաւ, ամառուան եղանակը անցընելու համար։

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— երէկ իրիկուն ժամ 11ին հրդեհ ծագեցաւ Պոլսոյ Ֆաթիհի եկեղի Զէյմէ թաղը, նոյն թաղին իսմամ Մէհմէտ Շիւքրի էֆ.ի սեպհական փայտաշէն խոշոր տունէն որ ամբողջովին այրեցաւ։ Հրդեհը դիպուածի արդիւնք էր։

ԱՐԿԱԾՆԵՐ.— Ճիհանկիր թաղին մէջ թնդանօթարանի թարգմանութեանց սենեակին առաջին քարտուղար Վէֆիզ պէյի չորս տարեկան աղջիկը, առջի իրիկունը, տան պարտէզին մէջ պտտած ատեն, դիպուածով ջրհորը ինկաւ. քիչ վերջը դիակը հանուեցաւ։

—Խասգիւղի մէջ, երէկ, երկու տարեկան հրեայ տղեկ մը տանը վերի յարկէն վար իյնալով ալ սրունգը կոտրեցաւ։

—Եէնիգիւղի բացերը, առջի գիշերը, խոշոր շգգենաւ մը ընկղմեց ձուկի նաւակ մը, բայց մէջը գտնուողները՝ ութ հոգի՝ որոնց երկուքը հայ, Յակոբ ու Գրիգոր ազատուեցան։

ԲԵՐԱՅԻ Իսմայիլ փողոցին գիշերապահը, երէկ գիշեր, երկու մարդ տեսաւ որոնք Հասիպիեար էֆ.ի տան դուռը կը խառնէին։ Գիշերապահը անոնց մօտենալ ուզեց, բայց փախան։ Բիչ վերջը վերադարձան եւ վերջապէս ոստիկանները հասնելով ձերբակալեցին այդ անձերը՝ երկուքն ալ Հելլենացի՝ Նիքոլաիտիս Եանի ու Եանի Լորանցօ. ատոնց վրայէն գողի գործիքներ եւ այլն գտնուեցան։ Նոյն տունը բնակողները Մեծ Կղզի կը գըտնուէին, որով գողերը որոշած էին կողոպտել տունը։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՄՈՐԹԻՍՄԱՆ

1896ի 5 % ՕՍՄ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒՆ

2,975,200 ԱՆՆ. ՈՍԿԻ

Է. վիհակահանութիւն, 5/18 յունիս 1903

950 Ամորթի թիւեր

8,061—	8,110	9,311—	9,360
11,061—	11,110	22,061—	22,110
38,411—	38,460	40,511—	40,560
50,011—	50,060	50,061—	50,110
52,161—	52,210	67,611—	67,660
68,161—	68,210	91,661—	91,710
98,611—	98,660	116,711—116,760	
119,161—119,210		131,261—131,310	
137,761—137,810		146,711—146,760	
148,011—148,060			

ՆԱԽԱՆՁ

դժուար եւ անարդ ղղացում մը չըլլար ալ եւս, երբ ուրիշ անձի մը գեղեցիկ ակռաներուն վրայ կը դառնայ։ Մնաց որ, աւելի լաւ է նախանձի առարկայ ըլլալ քան թէ նախանձիլ, եւ այս բանը կարելի է ձեռք բերել, ամէն օր խնամով դործածելով Օտոլը։ 62.—

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ„ի (80)

ՇՈՐԹԻՆԴ ՏԻՊ ՊՈՒԱՆՈՊԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԳՕՐԾԻՆ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ի

Տիկին Եալթա կը խորհէր չկառչիլ եւ մարդ չկոխտել, ու յաջողեցաւ այդ բանին մէջ, չնորհիւ իր հրաշալի ճարտարութեան։

Մէկ ակնթարթի մէջ ռուսական ձիերը լիճին ծայրը անցնելով նաւամատոյց հասան, կղզիներու շալէին դէմ չինուած։

Այն պահուն երբ կոմսուհին կը կեցընէր ձիերը, Մաքսիմ յանկարծ նշմարեց կին մը՝ որ ափունքն ի վար կ'իջնէր հեսիսան, ուր հարիւրաւոր չմկողներ կը զուարճանային. Մաքսիմ հաղիւ կրցաւ զարմանքի ձիչ մը զսպել։

Սէքիճնկի թխադեղ կինն էր ատիկա։ Նոյն ինքն էր, ոսկեդոյն մորթով թխադեղը, տոքթ. Վիլլասոսի կողմէ երեւան հանուած հրաշադեղը։

Սէքիճնկի մէջ հագած զգեստը կը կըրէր, ու ինքզինքը ծածկելու երեւոյթ չունէր, քանի որ երեսի քօղը անգամ դէմքին վրայ չէր իջեցուցած։

Մաքսիմ բնաւ զարմանալու չէր, այդ կնոջ հանդիպելով Պուլոնեի անտառին մէջ։ Շատ բնական էր որ, լաւագունին չգոյութենէն, տախտակամածի մը վրայ չմկկէլէ յետոյ, գար բուն իսկ սառին վրայ չմկկելու։

Բայց այդ յեղակարծ հանդիպումին չնորհիւ, Մաքսիմ երեւան հանած էր անծանօթուհիին սուտերը։ Ըսել է տիկին Սէրժան ստած էր, իրեն յայտնելով թէ տանը ընկերինք օրի չուի պիտի բացակայէր Բարիզէն։ Պ. Տորժէրի քեռորդին բուն փախադ մը դդաց, այդ եւ ուրիշ քանի մը սուտերու մասին բացատրութիւններ խնդրել գեղուհիէն։

Հաւանաբար՝ առեղծուածային էակը լիճին եզերքը չէր նշմարած այն երիտասարդը՝ որ Բիւրի փողոցէն մինչեւ Ժուքրուա փողոցը առաջնորդած էր զինքը, որովհետեւ լայխերին չատ մօտէն անցած ըլլալով հանդերձ՝ գլուխը ետին չէր դարձուցած, այլ դէպի նաւամատոյց կ'ուղղուէր առանց անապարեալ։

—Լ'հ ուրեմն, ըսաւ կոմսուհին, որ ոտքի ելած էր, աւելի լաւ տեսնելու համար, ջուրը աղէկ սառած ըլլալու է

Քաղաքական ժողովի երէկի որոշումներուն մէջ արձանագրուած էր թէ կէսթիկ-փաշայի համար առժամեայ Թաղ. Խորհուրդ մը կազմել որոշուած է։ Ս. Պատրիարք Հօր հրամանաւ՝ հինգ անդամէ բաղկացեալ Թաղ. Խորհուրդ մը կազմուած է նոյն թաղին համար, հետեւեալ անձերէն. Կարապետ էֆ. Մուքսուրեան (Ատենապետ), Յովհաննէս էֆ. Եէկէնեան, Սուքիաս էֆ. Րէխեան, Սինեմ էֆ. Տէօքմէճեան (Դանձապետ) եւ Ալիքսան էֆ. (Ատենադպիր)։

—Ուրֆայի մեր թղթակիցը՝ Դ. Կ. Ո. կը գրէ մեզ յունիս 6 թուականով.—«Այս օրերս՝ Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի տօնախմբութեան առթիւ՝ նոյն մարդասիրական հաստատութեան վրայ չատ բան կարդացինք մայրաքաղաքի թերթերուն մէջ։ Իրաւ որ այդ հանդէսին նկարագրականները ամէն կարդացողի սրտին մէջ համակրութիւն մը կ'արթնցնեն նոյն մեծ պատսպարանին նկատմամբ ու մտքերը կ'անդրադարձնեն ուշադրելու մարդկային թշուառութեանց հանդէպ անոր կատարած նախախնամական դերը։ Ճիշդ հոգեբանական այդպիսի վարկեանի մը մէջ մեր ուշադրութիւնը կը գրաւէ դիպուածական հանդիպում մը որ քանի մը մտածումներ միանգամայն կ'արթնցնէ մեր յիշողութեան մէջ։ Փողոցը մեզի կը հանդիպի գրեթէ 7 տարեկան աղեկ մը, որ հօրէ ու մօրէ որբ եւ ախտաժէտ՝ ամիսներով Սեւերկի Ս. Թորոս եկեղեցիին սալայատակներուն վրայ տառապելէ ետքը՝ դարմանի համար Եդեսիոյ Առաջնորդարանին ղրկուած է 4—5 ամսէ ի վեր։ Խեղճ տղան հոս թէեւ անմիջապէս գերմանական դարմանատան բժշկի խնամքին յանձնուած էր, սակայն չէր կրցած ունենալ արագ ապաքինում, ու արձակուրդի առթիւ այժմ նոյն դարմանատունն ալ փակուած ըլլալով, ազգէն կ'ուտէ ու եկեղեցիի շրջափակին մէջ տեղ մը կը գտնարի, անմխիթար. քանի որ՝ յայտնի բան է՝ հոս չունինք Հիւանդանոց, ու ախտաժէտ մանուկ մը ալ Որբանոցի մէջ զետեղել՝ խոհեմութիւն չէր։

Կը կարծենք թէ օրինակը մէկ հատիկ չէ, չատ գաւառներու մէջ կը գտնուին Հիւանդանոցի պատսպարութեան կարօտող յետին աստիճան արգահատելի անտէրունչ արարածներ, բայց հարկաւ Առաջնորդարանները չեն համարձակիր այսպիսիները Հիւանդանոց ընդունիլ տալու համար ամէն ատեն Պատրիարքարան դիմում ընել, քանի որ չատ անգամ Շրջաբերականներով պատուէրներ կ'ղրկուին թէ Հիւանդանոցը խնդրուած է 1200ի չափ պատսպարեալներով եւ թէ դիւրութիւն կը պակսի նորեր ընդունելու։ Անչուշտ վարկեան մը իսկ չենք տարակուսիր հրապարակաւ պարզուած այդ վիճակին վրայ ու գիտենք որ արդարեւ Հիւանդանոցը միջոց չունի նոր պատսպարեալներ ընդունելու։ Մեր բսելիքը սակայն տարբեր բան մըն է, կը խորհինք թէ չատ անգամ հրատարակուած, դիտուած չէ՞ որ Հիւանդանոցի պատսպարեալներուն մէկ մասը միջնորդութեանց ու բարեխօսութեանց չնորհիւ կրցած է մուտ գտնել այդ դիութեան յարկին տակ, մինչդեռ տարբեր կերպով ալ կրնար ապրիլ ու յաջիրշտակել մարդկութեան ամենաղէալի ան՝ հատներուն տեղը։ Ժողովրդի խօսք է «Դրամը տուողը սրինդը կը չալէ.»։ Մենք գաւառացիքս գիտենք որ կարեւոր նպաստ մը չենք ըներ Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցին, կը հասկնանք որ մենք սլ խօսքի սրինգնիս կարճը կտպելու ենք, որովհետեւ նոյն սկզբունքով խօսքի կարեւոր բաժինը պէտք է Պոլսեցիին իմայ, քանի որ յանուն Հիւանդանոցի՝ գաւառացիէն չատ աւելի կը նուիրէ։ Սակայն նոյն իսկ մեր Պոլսեցի ազնիւ եղբարց մարդասիրական զոհողութեանց սիրոյն՝ չարժե՞ր նախանձախնդիր ըլլալ՝ որ նուիրուած նպաստները ծառայեն իրենց բուն քրիստոնէական նպատակին, սփոփում ընծայելով մանաւանդ մարդկութեան այն անհատներուն՝ որոնք ճշմարտապէս անտէրունչ են ու իրապէս կարօտ Հիւանդանոցի խնամքին։ Զենք կարծեր որ այսօր գտնուին նոյն իսկ երկու Պոլսեցիներ՝ որոնք՝ «որովհետեւ մենք գաւառացիներէն աւելի կը նըպաստենք Հիւանդանոցին, պատսպարեալներուն չատը անպատճառ Պոլսէն կամ Պոլսեցիներու առաջարկութեամբն առնելու է» ըսեն։ Թէ հիւանդանոցը այսօր չատ ու չատ խճողուած է, ըսինք՝ ատոր տարակոյս չկայ. մէկ... միջակ դարման կը մատերենք սակայն.—Կարելի չէ՞ արդեօք անչափ վերաքննութեամբ մը՝ Հիւանդանոցէն արձակել դէթ 50—100 պատսպարեալ, որոնք քիչ չատ խնամատար պարագաներ կամ ապրելու միջոցներ եւ կամ դէթ ըստ բաւականին առողջ կազմ մը ունին, ու անոնց տեղ առնել նոյն թուով ճշմարիտ անտէրունչ արգահատելիներ։ Ասոնց ընտրութիւնը անչափ խստութեամբ կրնան կատարել անշուշտ գաւառի Առաջնորդարանները, եթէ Պատրիարքական շրջաբերականով մը պատուէր ու հրանգ տրուի անոնց։ Եթէ ի գործ դրուի այս պիսի փոփոխութիւն մը, կը կարծենք թէ Ս. Փրկչի պատսպարանը այս կերպով աստիճան մը աւելի համապատասխանած պիտի ըլլայ իր սրաչարժ գթութեան յարկ անունին ու զերազանցապէս ծառայած իր մարդասիրական նպատակին։

—Պալաթի Թաղ. Խորհուրդը գրած է Պատրիարքարան թէ Էտիրնէգարուի ազգ. գերեզմանատան պատին չինութեան գործը բաւական առաջացած է, եւ յոյս յայտնած է որ երեք ամիսէն ամբողջանայ. ուստի կը խնդրէ Ս. Պատրիարքէն, որպէս զի անգամ մը այցելէ եւ աչքէ անցընէ չինութիւնները։

—Մալկարայի վարժարանին չինութիւնը արաւնոյ կայս. քարեճաճ Իրատէն ելած ըլլալով, մօտ օրէն հրամանագիրը պիտի յանձնուի Պատրիարքարան՝ պատկանեալ Վիճակը ղրկուելու համար։

Ա Զ Դ

Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ յառաջիկայ կիրակի (22 յունիս 1903) Ս. եկեղեցւոյ Տօնախմբութեան առթիւ Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրը հաւատարեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել եւ իր հոգեւոր եւ պերճախօս քարոզութեամբ հոգեւորապէս մխիթարել բարեպաշտ ուխտաւորները։

17 յունիս 1903 Ղալաթիա (Կնիֆ)

Մանօթ. Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեանց ի ժամ 11½, Ս. Պատարագի՝ 2։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԻ)

ՎԻԼՆՆԱ, 1 յուլիս.—Քանի մը լրագիրներ կ'ըսեն թէ Ֆոն Բէրպէրի նախարարութիւնը, անցեալ ուրբաթ, որոշեր է հրաժարիլ եւ թէ կ'դսրը որոշում մը չէ տուեր։ Մորկեն Զայթունկ լրագիրը իրրեւ անհիմն կը հերքէ այդ լուրը։

—Քաղաքական՝ շրջանակներու մէջ, կ'ըսէ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսսէ, կ'ըսուի թէ Ֆոն Բէրպէրի դաւիճէն տուած հրաժարականը պիտի չընդունուի կայսեր կողմէ։ Զեռնհաս շրջանակներու մէջ կ'ուզուի պանդանել, ինչպէս նաեւ ապագային, ներքին քաղաքականութեան հիմնուելու ուղղութիւնը։ Կը կարծուի նաեւ թէ պատերազմական նախարար Ֆոն Վէլսերշմիդ կոմսը եւ Արտաքին նախարար Պոէմ Ֆոն Պաուվէրք ասպետը դաւիճէն մէջ պիտի մնան. միայն անպաչտօն նախարար Պ. Ռիչղէք պիտի հրաժարի, Զեհերու ակումբին հետ ունեցած անհամաձայնութիւններուն հետեւանքով։

ԱԹԷՆԻ.—Երեսփ. Ժողովին ատենապետ ընտրուեցաւ Պ. Լէոնիտաս 89½ դէմ 129 ձայնով։ Այդ 89 քուէները ստացաւ հրաժարեալ ատենապետ Պ. Ռալլի, Տէլեանիսի կուսակցութենէն։ Պ. Լէոնիտաս նախարարական կուսակցութենէն է։ Զամիսի կուսակցութիւնն ալ անոր քուէ տուաւ։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Այս իրիկուն պալատան մէջ տրուեցաւ ծանուցուած հացկերոյթը։ Թագաւորը ու նախարարապետ Պ. Ավալովիտովի բանախօսութիւններ արտասանեցին։

ԲԷՌԼԻՆ.—Կը ծանուցուի թէ Ռէնտցէվիչ կոմսը Թրուաթիոյ կուսակալ կարգուած է, փոխանակ Ֆուլէ – Հէնդրվարի կոմսին որ Հունգարիոյ նախարարապետ եղաւ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Երկաթուղիի արկածին նկատմամբ առնուած վերջին լուրերու նայելով, փլատակներուն տակէն նորէն 42 մեռեալներ եւ 69 վիրաւորներ գտնուեր են։ Կը կարծուի թէ տակաւին 50 հոգի կան փլատակներուն տակ։

ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 1 յուլիս.—Օսմ. Պանքային յանձնաժողովին որոշումով Նախկին կառավարիչ, Հօր-Կարոնի ելմտական պաշտօնեայ եւ Ֆրանսայի Պանքային խորհրդական Պ. Տրգիէ Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն կարգուեցաւ Կ. Պոլսոյ մէջ, փոխանակ Պ. Կասթոն Օգրանոյի որ Օսմ. Պանքային վարիչ կարգուեցաւ Բարիզի մէջ։

ԱԹԷՆԻ.—Երեսփ. Ժողովը, այսօր, ձեռնարկեց իր ատենապետին ընտրութեանը։ Նոր դաւիճին ընտրելի Պ. Լէոնիտաս ընտրուեցաւ ընդդէմ Պ. Ռալլիի որ հրաժարած էր։ Նախարարապետ Պ. Թէոթոքիս յայտարարեց թէ դաւիճը 1904ի ելմտացոյցը քաւէարկել պիտի տայ՝ ժողովին նստաշրջանը փակուելէ առաջ։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Բոլորովին սխալ է այն լուրը թէ Ալեքսանդր թագաւորը իր թոռչակին երեք տարուանը կանխիկ ստացած ըլլայ։

ՀՌՈՄ.- Իտալիոյ կառավարութիւնը որոշեց անթել հեռագիր մը հաստատել Իտալիոյ ու Սեւ Լերան միջեւ, իւրաքանչիւր բառէն հինգ սանթիմ առնելու սակացոյցով մը։

ԲԵՌԼԻՆ.— Պ. Բոսսէթ, հակառակ իր բարեկամներուն բուռն թախանձանքին, տակաւին ետ չառաւ քաղաքական կեանքէ քաշուելու որոշումը։ Նոր դիմումներ պիտի ըլլան։

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ սեղանաւորական շրջանակներուն մէջ կարծիք կայ թէ Խորհրդարանին մէջ Մանարտէլլիի դաւիճին ստացած վստահութեան քուէն կը նշանակէ թէ իտալական հարիւրին 4 ու 5 տոկոսաւոր ռանթերու սակերունիփոխանութիւնը խիստ մօտալուտ է։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 18 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	85	07
Ամէնէն բարձր գին	»	85	08 ½
Ամէնէն վար գին	»	85	04
Բուլգէրի երկաթուղի գոց	Ֆր.	129	37
Ամէնէն բարձր գին	»	129	50
Ամէնէն վար գին	»	129	—

ԲԱՑՈՒՄ 19 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Ղ.	85	06 ½
Բուլգէրի երկաթուղի	Ֆր.	129	37
Հիրդէնի Խալիթէ		80	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քէոէտի Ժէնէրալ Օթմ.		—	—
Պօս. Օթմ. Շանժ է Վայէօռ		0	13
Ցամ. Ապահ. Ընկ.		4	52
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	12
» ժուխանս		1	72
» պարտատուղթ		482	—
Քարափ Գ. Պոլսոյ		501	—
Թրանսվալ		122	—
Քէոէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		266	50
Լավրիոմ		85	50
Անատոլլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	80
« պարտատուղթ «		520	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	24
Անգլիական ոսկի	»	109	38
Շօլ եմբէրիալ	»	90	—
Գլիմիդ	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	106	01
Մէճիտիէ	»	—	—
Բուլգի Զոզարդամ	Օ. Ո.	5	60

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Ռուսդ 3 ամիս	Ղրշ.	111	20
» » » չէք	»	109	38
Բարիզ » »	Ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 ¾
Գէրլին անտոկոս չէք	Մարք	16	57
Վիէննա չէք	Ֆիորդ.	21	06

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 1 Յուլիս

Անգլիական Ֆ Նսոլիտէ	92	81
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.	61	—
» » » Գ. բաց.	22	—
» » » Գ. գոց.	32	—
Օսմանեան Պանքա	13	63
Թուրական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	50
» Մոնոբոլ	44	0
Գուլկարական 1888	95	25
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	104	83
Բուլինիալ	104	—
Թրանսվալ	4	75
Ալտին երկաթուղի	14	50
Փոխանակագիր	25	33 ¾

ԲԱՐԻԶ, 1 Յուլիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		96	82
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	բաց. Ղրշ.	32	62
	գոց »	32	50
» » » Բ.	»	61	95
» » » Գ	»	34	52
Օսմ. Դայս. Ֆամքա	Ֆր	699	—
Օսմանիէ	»		
Բուլգէրի երկաթուղի	»	131	50
Օսմ. մաքսատուն	»	485	—
Սամ Ռէժի	»	289	—
Բրիտանիէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քէոէտի Լիոնէ	»	1106	—
Իտալական Ռանթ	»	104	5
Սպանիական արտասին	»	90	02
Թրանսվալ	»	123	—
Զէր Լոնտոնի վրայ	»	25	13½
Դրամագրոյ	»	—	—

ՊԵՐԼԻՆ, 1 Յուլիս

Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Բուլգէրի երկաթուղի	»	138	25
Անատ. երկաթ. պարտատուղթ	»	102	80
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	255

ՊՐԻՈՒՍԷԼ, 1 Յուլիս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		32	22
Բուլգէրի երկաթուղի		129	50

ՎԻԷՆՆԱ, 1 Յուլիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	31
Բուլգէրի երկաթուղի	»	133	50
Օսմ. Ռէժի	«	355	—

ՏՕՄԱԹԷՍ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՈՂԼԻՑ ԵՄՊԵԼԻՆԵՐՈՒ

Գալաթիա, Տոմուզիանէ փողոց, Թ. 13

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ ընտիր ոգելից եմպելիներ եւ մասնաւորապէս Պալքան գինիներու ամենէն ազնիւ տեսակը։ Գնեցէք զոն պիտի մնաք։ 9—20

ՏՈԿՈՒՆ ՖԷՍԵՐ

Կը յանձնարարենք Շըլինք գործարանի ֆէսերը, որոնք մինչեւ վեց ամիս ոչ անձրեւէ եւ ոչ քրտինքէ իրենց գոյնը չեն փոխեր։ Կաղապար ձրի եւ գիները չափաւոր։ Զափու վրայ եւ պատրաստ։ Պահճէ Դարիս, փուռի կից, Թիւ 6։ 3—12

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ

ԱՄՈՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԹՔ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԵԱՆԻ ԳԱՐԵՁՈՒԹԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Ձիւր Զարեքմեանց գեմէ)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամելութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն՝ երաչխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամահանութիւն։

Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ԻԼԱՆ

Անատոլու Օսմանլը քիմուր եօլու

Հայտար բաշա Էնդարէ Խաթիբ իւզէրինէ վուգուս պուլան Բէթրոլ նագլիաթնա ատա 1 թէմուզ 1901 թարիխ վէ 5 նօմէրօլու սէյրի խաֆիֆէ մախսուս ֆէվգալ ատէ վէ մուվազգամ թարիֆա կէլէճէք աղօսթոսի էֆրէնտիներին պիրի թարիխինտէ ֆէսս ու իլղա իւէ իչպուն մէլղա թարիֆանդն եէրինէ գահի օյմադիւզրէ այնի նօմէրօ իլէ միւրագգամ թանգիմ օլունան թարիֆաի ճէտիտէնին թարիխի մէզքիւրտէն իթիպարէն խաթթը մէզքիւր իւզէրինտէ մէվզրի թատպիգա վաղ իսլէճէքի վէ պու պապտէ մալիմաթը մուֆասսալէ իսթիհալրնա արզուքէն օյանլարդն իսթասիօնլարա վէ Հայտար բաշատա թիմուր եօլուն ումուրի թիճարիյէ Տարէքսինէ միւրաճաաթ էլլէմէլէրի իլան օլունուր։ Միւսիրիլեր

Հայտար բաշա

Ցի 25 հաղիրան էֆիլէնճի 1903

կառապանութիւն ընելու համար։ Ամէնէն երկար ճամբուն կը հետեւին, բայց երբ լիճին չլճանը ընեն, օրիորդը ուղղակի պիտի դիմէ Պուլոյի ճամբան, Մաարիսի լիճին վրայ չմկողները դիտելու պատրուակով։ Եւ եթէ չմիջամտեմ, Աստուած գիտէ թէ ի՞նչ տեղի պիտի ունենայ Ալիսի ու Ռոպէր տը Ֆարնոյէի միջեւ։ Աղէկ գամուած մնացեր եմ տեղս։

—Ձեզի կը սպասեմ, յարեց կոմսուհին անհամբերութեամբ։

—Ներեցէք, տիկին, մրմնջեց Մաքսիմ. սա կառքին մէջ գտնուողը ճանչցայ...

—Օրիորդ Տորժէր, ըսաւ կոմսուհին, որ արագ ակնարկ մը նետած էր պէրլինին կողմը։ Այո՛, նոյն ինքն է։ Մեզ տեսաւ։

Կառքին պատուհանները վեր առնուած էին, ու Ալիսի խարտեաշ գլուխը, պահ մը երեւցած դռնակին վերեւ, իսկոյն անհետացած էր։

Ժողէֆ ալ նշմարած ըլլալով իր տիրոջ քեռորդին, մտրակի հարուած մը տուաւ իր կենդանիներուն, որոնք սկսան սրարշաւ ընթանալ։

—Լ'հ, որոշում մը տուէք, հարցուց կոմսուհին։ Մաքսիմ դիւցազնական ձիգ մը ընելով պատասխանեց.

—Տիկի՛ն, կը ցաւիմ ըսելու որ ստիպուած եմ ձեզմէ բաժնուելու։

(Շարունակելի)

—Կը կրկնեմ թէ կատարելապէս ազատէք, ըսաւ կոմսուհին. բայց որոշում տուէք։ Ձիերս անհամբեր վիճակի մէջ են։

Արդարեւ, կառապանը որ իր նստարանէն վար իջած էր, ձիերուն գլուխը անցնելու համար, չատ դժուարութիւն կը քաշէր ձիերը զսպելու։

Մաքսիմ պիտի ընդունէր լիճին վրայ պտոյտ մը կատարելու առաջարկը, երբ կառքի մը յամրընթաց յառաջանալը նշմարեց, զոր չատ լաւ ճանչցաւ։

Մօրեղբօրը պէրլինն էր, հաստատուն կառք մը, բայց ամէն վայելչութենէ զուրկ. դանդաղ դնացքով երկու ձիեր կը քաշէին, ու կառապան մը՝ որ իր արհեստին գիտակ չէր թուեր, կը վարէր կառքը։

—Ժողէֆը ըլլալու է իր նշանադգեստին վրայէն կառապանի վերարկու հագնողը։ Ալիս կառքին մէջ կը գտնուի։ Ա՜հ, չարաճճի յամառ աղջիկ։ Հակառակ ամէնուն դժկամակութեան ու չորս կողմը սառած ըլլալուն, իր ժամադրութեան եկած է։ Ի՞նչպէս յաջողած է դուրս ելլել։ Հօրը ըսած ըլլալու է թէ կ'ուզէ չմկողները դիտել. պառաւ տիկին Մարթինոն ալ փաղաքշած ըլլալու է՝ որ բնաւ չի կոտրեր անոր խօսքը. իսկ Ժողէֆ արդէն տեղեակ ըլլալով գաղտնիքին, գինովցուցած է Ցիրանսուան, ինք անոր տեղ

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483.42 ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններեր կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիր. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարման դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խաչէթ խանի դէմը, Վոյվոտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ՀԱՄԻՏԻԷ ՀԻՃԱԶ ԹԻՄՈՒՐ ԵՕԼԸ

ՄԷՆՇԱԲԸՆԱ ՄԱԽՍՈՒՍ ՍԻԿԱՐԱ ՔԵՂՐՏԸ

Պա Իրատեի Սենիյէի հագրեքը Բաֆիշանի իմալ օլունմբը տր։

Իչպու քեղրա Ցիրանսանդն էն մէշհուր սիկարա քեղրաբը ֆա պրիդալարընտան «Ժողէֆ Պարու»ն իմալաթ խանէսինաէ եարբլմագտա վէ էղ հէր ճիհէթ մէմալիքը օսմանիլեաէ սարֆ ու իսթիսլաք իտիլէն քեղրալարա ֆայիզ պուլընմագտա տբր։

Թէրքիպի չէրաիթը սըհհիլէյի հարզ օլսըզը վէ բիրինճ վէ քէթէն իլե պիր մըգտարտա մէվճուտը թէֆաիւն մատուէլի հավի պուլընտրը պատէթՀանլիլ Մէքթէկը Թըպպիլէի Շահանէյին 17 չուպաթ աչնէ 319 Թարիխլի Թասատդնամէսիլէ իսպաթ իտիլմիշ տբր։

Իչպու քեղրա իւչ նէվէ այրըլըպ պիրինճի նէվ 150 եարբագտան իսպաթ օլարագ ելրմի բարայա, իքինճի նէվ 132 եարբագ օլարագ օն բարայա վէ իւչունճի նէվ 80 եարբագտան իսպաթ օլարագ պէշ բարայա սաթըլմագտա, պիրինճի նէվ գութուլարընտա ալթմըշար, իքինճի նէվ-ատ տոգսանար վէ իւչունճի նէվատ եիւզ ելրմիշեր քեղրա պուլընմագտա տբր։

Գութուլարըն վէ քեղրա-արըն գաբագլարը իւզերինտէ Հիճազ Թիմուր եօլը զօսիսիօը ալիսինին մէօրի պուլընմատտա տբր։

Պուրիւն պիր գութու սաթըն ալանլարա պիրինճի նէվատէն 100ատ 15, իքինճի վէ իւչունճի նէվատէն 100ատ 10 Թէնզիլաթ իճրա օլունըր։

Մահալը իմալ վէ ֆիւրուխթը Սթանպոլտա Համիտիէ ճատէսինատ Ռիւչիւք Իսմաիլ Բաշա խանընտա 7 նումէրօ տբր։

{ԷՆ ԱՌԱՋ ՍԱ ԿԱՐԴԱՑԷՔ}

ՀՈՎԱՆՈՑԱՎԱՃԱՌ

ՍԲԷՐԳԱՏ ՀԱՅԿԱԶՆ

Քանի մը հարիւր կամ հազարը ղրուշ ծախսելով կը գնէք կամ չինել կու տաք ղգեստ, շապիկ, գէս եւ գլխարկ՝ վայելելու եւ վայլեցնելու համար։ Աղէկ։ Բայց ի՞նչ օգուտ. եթէ անձրեւի մը բռնուիք ու եթէ հովանոց չունենաք — կամ անձրեւ չանցնող հովանոց մը — ատոնք ամբողջ կը բծաւորին եւ նորութեան չէնքնորհէքը չի մնար վրանին։ Ուստի, խնամով չմնուած, ձեւաւոր եւ բնաւ անձրեւ չթափանցող ՀՈՎԱՆՈՑ մը գնեցէք Ղալաթիոյ հռչակաւոր հովանոցավաճառ Մինրդատ Հայկաղնէն։ Գոհ կը մնաք։

ՕՍՄ. ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍ

ԸՆՏԻՐ ԿԻՐ ԵՒ ՇԱՂԱԽ

ՇՈՒՆԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՐԱՆ, ՍԲԵՆԻԱ

Ա. ՖԷՕՍԷՕՂԼՈՒ, Պ. ԼԻՆԱՐՏՕ ԵՒ ԸՆԿ.

Այս կիրը, որուն սպառումը մեծապէս աւելցած է վերջին երկու տարիներուն մէջ, չատ կարեւոր բարեւոքում մը կրած է շնորհիւ ճարտարագէտ Պ. Կ. Լինարտոյի, որ գիտական երկար հետազօտութիւններէ յետոյ, յաջողած է գտնել գերազանցապէս իսրոլիք կիր մը։ Լաւագոյն արդիւնքներ տուած է այս կիրը, ծու�եւ անուշ ջուրին տակ։ Օտար առաջնակարգ խրոլիք կիրերէն աւելի աղէկ է անվիճելի կերպով։ 200 օսմ. ոսկի պարգեւ մը պիտի տրուի անոր, որ ապացուցանէ թէ այս կիրը խրոլիք չէ գերազանցապէս։ Երեք պայմաններ կը միացնէ իր մէջ.— խնայողութիւն, առողջարար հանգամանք, հաստատունութիւն։

Կեդրոնական մթերանոց, Կալաթա, Քալաֆաթ-Եէրի, թիւ 63, ատաղձավաճառ Պ. Քէօսէօղլու Խարամանդոսի մեծ մթերանոց։ Մանանձիւղերն են Պոլիս, Քէրէսթէճիլեր, թիւ 394, Գասրգիւղ քարափին վրայ, Նանի Միքայիլի քով, Սամսոն Անտոնօղլու Եղբարք։ 19—104

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵՂՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Բեղերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ դիւրաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկ ծներու ճամբու դրութեան պահարներու. երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սարքոյէ խորտակուելէն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆ.
Ներքին ապահովագրութեան գումար	12,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագրին առ տարի	54,000,000 »

Ընդհանուր ճենիչ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ

Ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՖԻԼ ՐԷՖԲԷՆ

Ընդարձակ մանրամասնութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, հեն մաքսատան տեղը գործակալութեան գրասենեակը։ 524

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՒ

Ընդունակ Հալի Կ. Գոլոյ եւ Օսեսոյի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմ	1497	Գոգ	1011	Մայոմ	724
Ալէքթ	3607	Գոնկո	2906	Գրօսնո	1695	Մարէնկո	2273
Անճէլս	1541	Գրոսս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709
Արիոսգս	2271	Ֆիսս	4311	Հիտալկս	1581	Միքատս	3587
Գասանս	1822	Ֆօմինս	937	Հինաու	3720	Միլս	1057
Գորտոնս	1264	Ֆուրս	2383	Հօրաղիս	3600	Մօնդկէլլս	1735
Գրամս	1076	Ֆրաքս	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլս	2419
Գրիւնս	841	Ֆրնամս	504	Իսկս	2354	Նէրս	1083
Գրֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտանս	5540	Օմհս	4100
Գէյոս	1671	Էլտորատս	1520	Ջիւնս	1080	Ոնմարիս	4036
Գալիբսս	1837	Էրազս	841	Քէլսս	1053	Օրլանտս	1535
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Քօլրինս	2307	Բալէրմս	1637
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօսմս	1700	Բօլս	510
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիալեօ	2229
Միսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանոս	2272	Բինալտս	1663
Գլիս	2697	Կալիէս	3060	Լիվերպուլ	1843	Բօլյս	1613
Գոլրաքատս	4235	Կիրանս	1243	Լորէնցս	3191	Բոմէս	789

Ալէքս լոգենաւը, նաւապետ Պեռկամ, բոլոր հանուր ծանրաքով 2,[illegible] հասնելէ. Քոնկո լոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, ընդհանուր վաճառքով [illegible] ելլալու յայտնի 5ին։

Դիմել առ գործակալն Ֆ. ՀԻՒ ԷՆՐԻՋՕՆ

Թ. 23—24 [illegible] 27

ՍՄԷՆԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել մեծարգոյ հանրութեան թէ Ղալաթիա Խալիլ Փաշա Խան փողոց թիւ 13 խանութը ճայարարի վերածելով յառաջիկայ յունիսի սկիզբեն. ը պիտի բացուի «Օսմանլը Լվ եկմէքճանէսի» անունով։

Այդ վստահ հանրութեան քաջալերութեան վրայ, կը յայտարարեմ որ աւելի հոգ պիտի տանիմ ընտրանօք եւ համով հոտով տունիկերակուներ պատրաստելու եւ գոհացում տալու ըստ կարելւոյն։

Գոհոյլտ խանի Դախկին ծանուն խոնարհ

ՀԱՒԻ ՆՇԱՆ ՊՕՂՈՍԱՆ

8 - 36

ԱԶԴՈՒ ՄԱՖԲՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիս և կը փափաքիս տուանց նեղուելու. խմել անվիճական ազդեցութեամբ, թողէ Սանոսի նման զգուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են. զ փորպէտք դնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողական, որ բնական աղբիւրներէն Բասդէօռեան դրութեամբ շտացած յատակ ջուր մըն է կատարելապէս կը խմուի։ Ազդեցութիւնանվիճական։ ՎԻԼԼԱԲԱՊՐԱՆ ուրիշ բնական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առատաւն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱԲԱՊՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել։ բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխուցաւ և սոսմոքի խանգաբում ունեցողներ. հանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ ֆիթիի գաւաթ մը Վիլլաքաբրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախսուի ամէն դեղաբաններու և դեղավաճառաստաններու մէջ. 504

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլի Գոլոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Մովի միջեւ բանող օգոնաւեր.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Համսէդ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Բեռնորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մէֆինրա	2000
Օսմանլի	3000	Գասբրնի	1500
Մարքօպոլս	2500	Գիլէթ	150[illegible]

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՈՒԻԹԼ և ԸՆԿ.

Ռէքթոր խան

ՃԷՖՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

1 14 [illegible] Հէյմ Սգրիգ Լիվերպուլ

ՀԱԶՈՒԵՐԱՒՈՐ ՏԵՐԻՆԵՐ

Ամ նոր գիւտի Օրուան հետ համեմատելով խիստ քիչ կարեւորութիւն մը ունին։ [illegible] (սրբատաշ) և արեան տկարութիւն և միւս արեան քէչութեան հետեւանքները, որոնք մարմոյ տկարութեան նշաններն են, այսպիսի ազիտներու դարմանող և բժշկող դեղ մը կրնայ միայն ամենակարեւոր և ամենասքանչելի բան մը համարուիլ։ Ակաւասիկ հիմայ աշխարհիս մէջ միայ դեղ մը բոլոր այն ախտերու դէմ

SCOTT'S EMULSION

որ Առեղական մթնոլորտի մէջ գտնուած փոշիները չորցնելուն պէս, նոյն հիւանդութիւնները կը բժշկէ։

ԸՍԿՕԹԻ ԲԵՂԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաև մարդկային մարմինը շրջապատած բոլոր ախտերը հեռու կը վռնտէ։

ԸՍԿՕԹԻ ԲԵՂԵՐՈՒԹԻՒՆ

Արեան տկարութիւն ունեցող տղոց կեանքը կը փրկէ։

Բոլոր դեղատներեր և դեղավաճառներ կը ծախեն։

Շիշերու վրայ ասոր ուշադրութիւն ընել պէտք է։

23

ERNEST GL VANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՐՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՑԻ ԿԱՐԳԸ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժէթուղթեր՝ իրենց դիրքին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշէն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առանց քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և չահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժէթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեան մասնակցելու իրաւունք ունենալով, չահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն ալ գամ այս դիրքերեամբ կրնայ արժէթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդ դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հանգամանքներ ունի օր մը չահելու, և եթէ եւրոպ չահի ալ, իր վճարումներուն մոռնալու յանձնարարութիւնի էր տի ելլայ, որ իրեն համար չանհարմար մըն է։

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գոյքը 1900 դեկտեմբերին	ֆր. 191,934,570
Տարեկան հասոյթ ապահովագիրներէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին	» 32,467,172
Վճարումներ՝ բանի վիճակներու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերադարձումներու, եւլն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր	» 426,499,043
1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն	» 52,981,500

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝

ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆԴ ՍՐՆ

Մէյտանբրդ փողոց, Ալալէմի խան, Պոլիս, իսկ Ղալաթիոյ մէջ՝ Սլեքսիատի խան եւ Մէյմէնէթլի խան, թիւ 8։

ԲԱՔԹԻՈՒԹԻՒ ԱՊԱՀՈՎԱԴՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.	ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԴՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1824ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ	1821ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,500,000 անգլիական ոսկի	ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԴՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընդհանուր գործակալ ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆԴ ՍՐՆ. Ալալէմի խան, Պոլիս 5—52

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Գշ. 17/10 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 18/1 Իզմիր, Բիրէ. Ալեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Ալեքսանդրիէն (Բորդ-Սայիտ, Եաֆա. Գէրուզ, Թարապուլուս-Շամ։
Եշ. 19/2 Սէվաստոպոլ ժամը 1 ին միջօրէէն առաջ։
Ս ր. 2 /3 Օտեսէ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շ. 21/4 Տարտանէլ, Այնորոզ, Մելանիկ, Իզմիր, Բիրս, Թարապուլուս-Շամ, Գէրուզ, Եաֆա, Բորդ-Սայիտ, Ալեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՒՏԷՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԶՆԷՆ

Ն. ԲԱՖԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍԳԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԻՒՆ

Ցուլիս 6ին Սիրիասի Ամ. եղերքէն։

ՄԵՏՆՈՒՄՏՆԵՐ

Ցուլիս 7ին Սիրիասի, ուղ. Մարսիլիա։

Տամանդ ուղղակի Բարիզի համար։

Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգի 75 ֆրանք Տեղեկութեանց համար դիմել Գալաթիոյ Բ. Հարկատան գրասենեակը։ 516 Թ. ՌԸՏՈՒԼ

ՔԻՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանեցնէ Լիվերպուլի եւ Աբերեյից միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվերնիա	18900	Միվանիա	5598
Յարսոնիա	18900	Քանարդիա	4841
Լուքանիա	12950	Վերլա	3229
Քամբանիա	12950	Բալտիա	2945
Ուլեանիա	8845	Թիրիա	2936
Ամերիա	8128	Սիբիրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Ուերվիա	7392	Ալէքսա	2181
Ուրանիա	7269	Շերպուրկ	161[illegible]

Շերպուրկ չոգենաւը, նաւապետ Քէրլինկ ընդհանուր վաճառքով Լիվերպուլ [illegible] կը սահմանուի յունիս 4ին։

[illegible] ՌՈՒԼԻ և ՍԻԿԷՐ

Joly et Seagor

[illegible] խան թիւ 6, 7, 8 Գալաթա [illegible] 255

Արտասուէր ՅԱՐԻՒՆ ԵՈՒՍՈՒՖԻԱՆ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կատարուելու 1903 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) չորեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կարգ. Թ. 222 Խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՕՇ Կարգ. Թ. 221 Խառն Իրկն.
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
10 25	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմ.	1 25
11 7	» Կէօրմէճ Քիւրք »	12 45
12 5	» Սապանճա Բունար »	12 3
12 59	» Ալաեունա »	11 7
1 41	» Զէքիրլէր »	10 23
2 41	» Տէօյէր »	9 35
3 10	» Իհսանիյէ »	8 50
3 34	» Համամ »	8 23
3 44	» Կապրիկէօյ Համամ »	8 14
4 31	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	7 43
5 11	» Գէօյիւք Զօրանլար »	6 0
6 6	» Զայ »	6 3
6 51	» Իսհակլու »	5 10
7 15	» Եասխան »	4 45
7 46	» Ագ Շէհիր »	4 23
8 18	» Ագարլի քէօյ »	3 43
9 —	» Զավուշճը քէօյ »	3 5
9 38	» Իւկին »	2 33
10 25	» Սըն-Խանը »	1 39
11 20	» Տրաբ-Իսի »	12 57
11 52	» Մէյսան »	12 17
12 52	» Բունար-Գաչ »	11 12
1 30	ժմ. Գոնիա մկն.	10 30
Իրկն.		Առտ.

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՆԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 34 Խառն Առտու	Թ. 36 Խառն Իրկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 31 Խառն Առտու	Թ. 33 Խառն Իրկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
10 55	7 45	մկն. Քարաքէօյ Կամուրք ժմ.	3 40	11 45
11 20	8 10	ժմ. Հայտար Փաշա մկն.	3 15	11 20
11 45	8 27	մկն. ժմ.	3 3	10 58
12 50	9 40	ժմ. Բէնտիք մկն.	1 58	9 44
1 —	9 50	մկն. ժմ.	1 43	9 30
1 22	10 15	» Թուզլա »	1 23	9 8
1 43	10 40	» Կէյպզէ »	1 2	8 48
2 8	11 2	» Տիլ Իսքէլէսի »	12 33	8 15
2 19	11 13	» Թավշանճիլ »	12 19	8 4
2 40	11 34	» Հէրէքէ »	12 8	7 52
3 1	11 54	» Եարբմճա »	11 41	7 25
3 15	12 7	» Թիւթիւն Զիֆթլիք »	11 29	7 10
3 27	12 21	» Տէրինճէ »	11 18	6 59
3 42	12 35	ժմ. Իզմիր մկն.	11 —	6 43
4 7	— —	մկն. ժմ.	— —	6 18
4 41		» Գէօյիւք Տէրպէնտ »		5 42
5 14		» Սապանճա »		5 12
5 41		» Հաֆիզ »		4 54
6 28		» Կէյրէ »		3 58
6 54		» Ագ-Հիսար »		3 32
7 29		» Մէքէճէ »		3 3
7 59		» Լէ Քէք »		2 29
8 37		» Վէկիր Խան »		1 51
9 20		ժմ. Պլէճիք մկն.		1 10
9 35		մկն. ժմ.		1 —
10 45		» Քարաքէօյ »		12 10
11 29		» Պօզիւք »		11 34
12 22		» Ին Էօնիւ »		10 57
12 54		» Զուքուր Հիսար »		10 24
1 35		ժմ. Էսկի Շէհիր մկն.		9 45
Իրկն.				Առտ.